

TISKOVINA

Poština plačana pri pošti Slovenj Gradec

Cena: 3,60 EUR

leto: XLVII | december 2015 | številka: 12

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC

Viharnik

• Gozdarstvo • Gozdno-lesna veriga • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo

• Leto je naokoli • To smo mi • Malha smeha • Razširimo obzorja • Prgišče zgodovine

Gozd, les in človek

Gozd, les in človek so osnovni in trajni elementi, ki dajejo možnost obstoja in priložnost razvoja družbe GG Slovenj Gradec

Gozdovi na Koroškem so urejeni in zagotavljajo tako ekološko kot socialno in proizvodno funkcijo. Da je gospodarjenje v državnih gozdovih vzorno, nam priznava javnost, pa tudi gozdarska stroka, ki jo predstavljajo Zavod za gozdove, inšpekcijske službe, gozdarski inštitut in fakulteta. Izvajalci del smo z usposobljenimi ljudmi, ki imajo znanje, osebnost in tehnološko opremo, dokazali, da je možno pravočasno, kakovostno in strokovno izvesti obsežno sanacijo gozdov tako po žledolomu v letu 2104 kot sanacijo po kalamiteti podlubnika letos. Vse to smo nadgradili s pridobljenimi tržnimi potmi, ki smo jih pridobili z dolgoletnim prilagajanjem zahtevam trga.

Sekanje lesa v slovenskih gozdovih prav gotovo ni strateško gospodarska dejavnost, postane pa zanimivo, ko ga predelamo in iz njega izdelamo produkte. Zato smo v GG Slovenj Gradec vzpostavili gozdno-lesno verigo in dajemo na trg tudi predelane les in produkte iz njega. Letos smo še posebej ponosni na "lesenega škrate", vrtec v Šmartnem, ki smo ga postavili v zelo kratkem času in je v njem vgrajenih dvajset kamionov lesa. Postavili smo ga po sistemu javno-zasebnega partnerstva, ki se je pokazalo kot primer dobre prakse, kar kaže na to, da je možno lepo oblikovan, lesen, stroškovno sprejemljiv objekt ob dobrem sodelovanju zgraditi tako v zadovoljstvo zasebnega kot javnega partnerja. Prepričani smo, da bomo v prihodnje dosegli večjo porabo lesa za bivalne namene v našem okolju in tako dodali vrednost lesu, ki ga pridobimo iz slovenskih gozdov, omogočali zaposlitev ljudi in razvoj lesne industrije, ki ima na Koroškem tradicijo, ljudje pa dolgoletne izkušnje z njo.

V podjetju je posameznik še vedno najpomembnejši in edini, ki ustvarja vrednost, zato je pomembno trajno usposabljanje zaposlenih. Letos smo neformalnemu izobraževanju namenili kar nekaj denarja in energije.

Na koncu koncev iz tega delovanja in podjetja izhaja tudi mesečnik Viharnik. Vsem, ki ga prebirate in ustvarjate se zahvaljujem za zaupanje, da lahko kot Gozdno gospodarstvo preko njega posredujemo informacije o gozdu, lesu in dogodkih iz našega okolja.

Gozdu, lesu in ljudem vse najboljše in veliko lepega v prihodnje! Srečno!

Silvo Pritrznik, direktor GG Slovenj Gradec

V novo leto 2016

V letu 2015 smo bili prisiljeni nadaljevati s sanacijo žledoloma, ki je z lanskim in letošnjim posekom presegel 230.000 m³. Koroška je edina v Sloveniji, ki ji je uspelo sanirati več ali manj ves poškodovani les po žledolomu. Ponovno si upam trditi, da sta predvsem velika odgovornost lastnikov gozdov in dobro sodelovanje z gozdarsko stroko pripomogla k relativno hitri in predvsem časovno učinkoviti sanaciji koroških gozdov. Lastniki so bili kljub nekaterim zmedenim zakonskim določilom (prevoznice, roki sanacije, kolektivne odločbe itd.) na začetku lanskega leta izjemno učinkoviti, sodelovanje z Zavodom za gozdove je bilo na zelo zavirljivem nivoju. Navedena dejstva dokazujejo, da sta odvisnost in odnos lastnika do gozda na Koroškem popolnoma drugačna, kot v večini območij v Sloveniji. Zakaj ima koroški kmet tako malo podpore od pristojnih institucij, ki bi morale zagotoviti več sredstev za vlaganje v gozdove in ne nazadnje tudi v kmetijsko dejavnost, verjetno ne bomo izvedeli nikoli.

Narava lastnikom gozdov tudi letos ni prizanesla. Kot da žledolom v preteklem letu ni bil dovolj, je gozdove prizadela izjemno visoka namnožitev podlubnikov. Zaradi poškodovanega in oslabelega drevoja smo sicer napad podlubnikov pričakovali, vendar ne v tako velikem obsegu. Vremenske razmere z visokimi temperaturnimi ekstremi v več vročinskih udarih in primerna vlaga so ustvarili izjemno ugodne razmere za razvoj podlubnikov. V Sloveniji je bilo za posek označenih kar več kot 2 mio m³ lesa, posekanega je 1,4 mio m³, kar predstavlja 70-odstotno sanacijo. Na Koroškem smo označili za posek 69.900 m³ lesa, že posekanega je več kot 61.000 m³, kar predstavlja 88-odstotno sanacijo. Vzrok za tako uspešno sanacijo je enak kot pri sanaciji žledoloma. Preko zime je treba posekati še ostalo po podlubnikih napadeno drevje in s primernimi preventivnimi varstvenimi ukrepi v zgodnjih pomladanskih mesecih čim prej odkrivati potencialna žarišča podlubnikov. Nadpovprečna lesna zaloga v koroških gozdovih je sicer garancija, da bo njihova regeneracija bistveno hitrejša kot drugje v Sloveniji. Istočasno se pa moramo zavedati, da so pretežno iglasti gozdovi bistveno ranljivejši za napade podlubnikov kot naravni mešani gozdovi.

Gozdarstvo v letu 2016 čaka kar nekaj drastičnih sprememb. V prvem polletju bo dokončno postavljen novi model gospodarjenja z državnimi gozdovi, ki ga bo opredelil Zakon o upravljanju državnih gozdov. V eni od variantnih rešitev, ki so nastale na začetku procesa nastajanja obravnavanega zakona, bi lahko bil Zavod za gozdove Slovenije, tako kot imajo to urejeno v nekaterih evropskih državah, ki bi postal del gozdarske uprave in bi hkrati s sedanjimi dejavnostmi prevzel tudi upravljanje državnih gozdov. Takšen model zagovarja tudi gozdarska stroka, še posebej profesorji gozdarstva na Biotehniški fakulteti. Politika je predstavila, kot je to že običajno, drugačne rešitve. Ne smemo pozabiti, da takšen model zahteva 20 mio evrov zagonskega kapitala iz proračuna. V trenutnem besedilu pa so vendarle določila, ki zagotavljajo, da se bo z gozdovi ravnalo na primeren način, torej skladno z načeli trajnosti in sonaravnosti. Obravnavan zakon ohranja enotno in neodvisno gozdnogospodarsko načrtovanje, katerega nosilec je Zavod za gozdove Slovenije. Prav tako je pomembno, da enako kot za zasebne gozdove, tudi za državne velja načelo skupne izbire drevoja za posek, ki ga izvedeta Zavod za gozdove in lastnik gozda.

V prihajajočem letu si želim predvsem dobrega sodelovanja z lastniki gozdov, dobrega sodelovanja z vsemi drugimi subjekti gozdarstva na Koroškem, z lokalnimi skupnostmi in z vsemi, ki so kakorkoli povezani z gozdnim prostorom. Samo tesno sodelovanje vseh subjektov gozdarstva in lastnikov gozdov je lahko garancija za dolgoročno stabilnost gozdov in zagotavljanje uspešnega gospodarjenja z njimi. Vsem, še posebej bralcem Viharnika, želim vesele božične praznike in srečno novo leto.

Spec. Milan Tretjak, vodja ZGS OE Slovenj Gradec

Leseni škrat postaja slaven

Dr. Jure Kotnik

Vrtec Leseni škrat so v začetku decembra premierno predstavili na ArchDaily, največjem spletnem portalu arhitekture na svetu, novico pa so povzeli številni mediji po svetu vse od ZDA, Izraela, Indije, Kitajske. Številne objave so še v pripravi, vrtec pa bodo predstavili tudi tiskani mediji pri nas, v Avstriji, Španiji, Turčiji, Singapurju, Južni Koreji na Nizozemskem in drugje. Prav tako bo vrtec Šmartno del projekta Odprte hiše Slovenije 2016, predstavljen pa bo tudi na konferenci šol prihodnosti v Dubaju in še marsikje.

Vrtec Šmartno bo v kratkem času postal najbolj viden projekt sodobne

arhitekture na Koroškem, kar dokazuje, da lahko ustrezno projektivno znanje in kvalitetna izvedba posežeta v globalni prostor tudi na Koroškem. Če vas zanima kar koli v zvezi s tem in

želite tudi sami medijsko sodelovati, nam pišite na e-naslov zan.pitrznik@lesoteka-hise.si ali nas pokličite.

Lesoteka hiše gradi naprej

Ida Robnik

Po zaključenem objektu Leseni škrat v Šmartnem pri Slovenj Gradcu povezana družba Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec Lesoteka hiše gradi manjši turistični objekt v Podkorenu za namen prenočevanja do 4 oseb. Neto kvadratura objekta je 70 m². Tudi fasada je lesena, narejena iz alpskega macesna. Objekt bo zaključen do konca decembra.

Na Hoškem Pohorju raste vikendica iz brun slovenske smreke neto kvadrature 155 m². Lastnik tega objekta bo prejel ključ v februarju prihodnje leto.

**LESO
TEKA** **MASIVNE
LESENE
HIŠE**

Našim kupcem, poslovnim partnerjem, sodelavkam in sodelavcem ter bralkam in bralcem Viharnika želimo prijetne praznike ter obilo sreče in uspehov v prihodnjem letu 2016.

Mi smo za les!

Žan Pitrznik, direktor,
s kolektivom Lesoteka hiše

Najbolj skrbni lastniki gozda v krajevnih enotah ZGS OE Slovenj Gradec letu 2015

Gorazd Mlinšek, Matjaž Ramšak, Jerneja Čoderl, Matej Pacek

ZGS OE SG

Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) vsako leto izbira na osnovi kriterijev o večnamenskem gospodarjenju v domačem gozdu in medsebojnem sodelovanju in upoštevanju navodil javne gozdarske službe krajeвне in območne najbolj skrbne lastnike gozdov v območju. Koroški gozdarji ZGS smo prepričani, da so v vseh treh dolinah in vseh petih krajevnih enotah zelo dobri in skrbni lastniki gozdov. Zato je vsako leto izbran za najbolj skrbnega območnega lastnika gozda gozdni posestnik iz druge doline. Vsi najbolj skrbni lastniki gozda iz 14 območnih enot dobijo priznanja na osrednji prireditvi. Letošnji območni "naj" lastniki so prejeli priznanja 5. novembra 2015 na prireditvi na Pristavi ob gradu Snežnik.

Med njimi je bil tudi letošnji v OE Slovenj Gradec izbrani najbolj skrben lastnik gozda Ivan Božič, p. d. Lagoje, s Tolstega Vrha nad Dravogradom. V Krajevni enoti Dravograd-Prevalje so ga izbrali za "naj" krajevnega lastnika lani in letos. V ostalih krajevnih enotah so bili letos izbrani naslednji najbolj skrbni lastniki: v KE Mislinja Cvetko Sušec, p. d. Pruž, s Tolstega Vrha nad Mislinjo, v KE Slovenj Gradec Ana Marija Kac iz Velenja, v KE Radlje Peter Mravljak, p. d. Zorčnik, iz Spodnje Orlice in v KE Črna Danilo Beloševič, p. d. Haderlap, iz Koprivne. Krajevni "naj" lastniki so dobili priznanje OE Slovenj Gradec, območni pa centralno priznanje OE Slovenj Gradec. Območnega "naj" lastnika Ivana Božiča iz KE Dravograd-Prevalje smo predstavili že v prejšnji številki *Viharnika*, a tudi drugi krajevni najbolj skrbni lastniki si zaslužijo, da jih predstavimo širši javnosti. Vsem pomeni priznanje veliko, še posebno jim je v veliko spodbudo za nadaljnjo skrb za domače zeleno bogastvo.

Cvetko Sušec, p. d. Pruž, je lastnik 20 ha velikega posestva na Tolstem Vrhu nad Mislinjo, 10 ha je gozda, 10 ha je negozdovih površin. Od Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS imajo Pruževi v najemu 12 ha planj na vrhu Pohorja. Stanovanjska hiša in gospodarsko

poslopje sta na nadmorski višini 984 m. Cvetko je od staršev prevzel domačo kmetijo leta 1990. Z gozdom je bil povezan že v mladosti. Do leta 1993 je bil celo zaposlen na taksaciji in na TOK-u (Temeljna organizacija kooperantov) Slovenj Gradec v takratni Lesni. Ob reorganizaciji gozdarstva in ukinitvi TOK-a in TOZD-a (Temeljna organizacija združenega dela) je moral prenehati službovati, ker je bil lastnik domače kmetije. Lepi so njegovi spomini na taksacijo in delo merilca lesa v zasebnih gozdovih. Dobro je spoznal koroške gozdove in delo v njih. Te izkušnje s pridom uporablja pri gospodarjenju v domačem gozdu. Njegova pridnost in delavnost vse družine, ki živi na Pruževi kmetiji, se ne odražata samo v lepo gospodarjenem gozdu, obnovljena sta hiša in gospodarsko poslopje, urejeni so tudi travniki in pašniki. Z redno košnjo in pašo skrbijo tudi za ohranjanje biotske pestrosti pohorskih planj. Glavni vir za obnovo kmetije jim je bil gozd. Danes Cvetko zasluži del dohodka z delom v gozdu. Izvaja tudi gozdarska dela za GG Slovenj Gradec in ostale lastnike gozdov. Tudi za sečnjo in spravilo lesa imajo registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji.

Njihova glavna dejavnost je mlečna proizvodnja. V hlevu je 50 glav goveje živine. Sodobni hlev so zgradili sami brez kakršnih koli subvencij in posojil. Cvetko trdi, da se danes da preživeti na kmetiji, samo priden moraš biti. Pruževa kmetija daje redni zaslužek štirim članom družine. Na kmetiji živijo poleg Cvetka še žena Jožica, sin Silvo s svojo izvoljenko Urško, nad vsemi pa bedi 82-letna bica Antonija. Silvo je naslednik kmetije. Njegova sestra Urška živi v Šentilju. Cveto prenaša svoje znanje o gozdu in gozdarstvu na sina Silva, ki je izšolan mizar. Cveto dopolnjuje gozdarska znanja na delavnicah o gozdni tehniki in gojenju gozdov, ki jih organizirajo gozdarji ZGS. Upošteva tudi navodila in nasvete mislinjskih gozdarjev, še posebno vodje krajeвне enote Mirka Cehnerja. Na Pruževi kmetiji je sodelovanje med gozdarji in domačini trdno že od nekdaj. Zavedajo se pomena gozda pa

tudi vloge posameznih dreves v gozdnem prostoru in izven njega. Ponosni so na hišno drevo – ostrolistni javor nad hišo. Po informacijah bice Antonije je drevo s križem že zelo staro. Spominja se, da je bilo drevo kar debelo že v času njene mladosti.

Cvetko Sušec v družbi domačih in gozdarja pod domačim hišnim drevesom – od leve spredaj cvetkova žena Jožica, Cvetko, vodja KE Mislinja Mirko Cehner, zadaj sin Cvetko s svojo partnerico Urško

Pruževa kmetija na Tolstem vrhu nad Mislinjo

V Krajevni enoti Slovenj Gradec prevladujejo zasebni gozdovi. Po denacionalizaciji so bili vrnjeni po drugi svetovni vojni odvzeti (nacionalizirani) posamezni gozdni kompleksi prvotnim lastnikom in njihovim upravičencem. Med njimi je tudi **Ana Marija Kac iz Velenja**, ki so jo v slovenjgraški krajevni enoti izbrali za najbolj skrbno lastnico gozda. Čeprav ne živi v bližini domačega gozda, je njen odnos do njega zelo pozitiven. To je razvidno tudi iz utemeljitve za "naj" lastnika v KE Slovenj Gradec, ki jo je podal revirni gozdar Matjaž Ramšak.

Ana Marija Kac je v denacionalizacijskem postopku z odločbo

o vrnitvi gozdov postala lastnica okoli 60 ha gozdov na področju krajevne enote Slovenj Gradec. Ti gozdovi so na območju K. O. Vodriž in K. O. Velunja v okolici gradu Widerdriss (Vodriž).

Lastnica je za upravljanje svojega gozda zaposlila Andreja Ferlinca, inž. gozd., ki pod njenim nadzorom z njenim gozdom gospodari v sodelovanju s pristojno službo ZGS. V gozdovih so se sečnje izvajale v skladu z gozdnogospodarskimi in gozdnogojitvenimi načrti, ravno tako se je obseg izvedenih gozdnogojitvenih in varstvenih del izvajal v obsegih nad povprečjem ostalih lastnikov. V teh gozdovih je bilo pred denacionalizacijo spravilo v veliki meri z žičnimi žerjavi, z izgradnjo gozdne infrastrukture (vlak) je sedaj možno vse lesno-gozdne sortimente spraviti do kamionske ceste s traktorji.

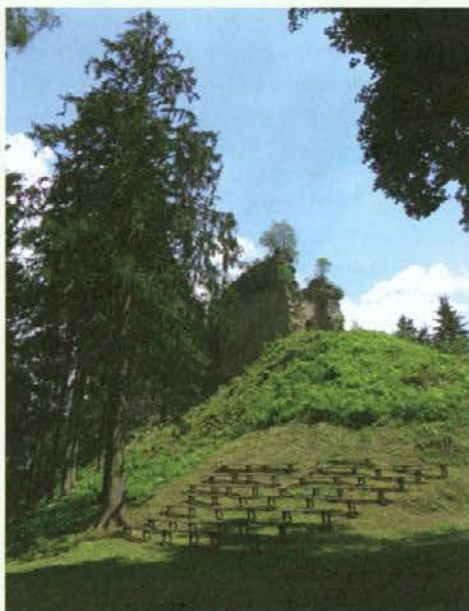
Na območju njenega gozda se je tudi zgodovinsko pomemben grad Vodriž s pripadajočim grajskim ribnikom. Lastnica je k ureditvi obeh (grajski ribnik v letu 2014 in okolica gradu Vodriž 2015) pristopila aktivno, moralno in tudi materialno.

Mimo gradu Vodriž poteka evropska pešpot E6, Puščavnikova pot iz Podgorja, v kratkem naj bi bila dokončno speljana tudi gozdna učna pot Osnovne šole Podgorje. Vsako leto se med drugim na gradu izvede tudi gledališka predstava lokalnega kulturnega društva. Vse te dejavnosti lastnica dopušča brez vsakega finančnega nadomestila.

Na žalost so žledolom v letu 2014 in podlubniki v letu 2015 gozd ponekod močno poškodovali. Sanacija podrtega oz. napadenega drevja je bila izvedena med prvimi v območju, zato se tudi ni bati, da lastnica z obnovo in nego teh gozdov ne bi dosegla, da bo gozd ponovno v ponos obiskovalcem, gozdarjem in njej!

Ana Marija Kac je v KE Slovenj Gradec izbrana najbolj skrbna lastnica gozda v letu 2015

Skoki kakov gozd mimo grada Vodriž je speljana tudi evropska pešpot E 6

Na desnem bregu Vuhreškega jarka na Spodnji Orlici stoji obnovljena stanovanjska hiša, v kateri živi **Peter Mravljak z ženo Zdenko**. Na domačo kmetijo se z veseljem vrača hči Veronika, profesorica slovenščine in sociologije. Poročena je v Ribnici na Dolenjskem. V veliko oporo je staršema pri kmetovanju. Lotila se je obnove domače hiše, ob primerni zaposlitvi pa se namerava s partnerjem vrniti domov.

Peter Mravljak je lastnik gozda v K. O. Orlica na površini 18,13 ha. Posest nosi domače ime Zorčnik in spada v revir Orlica. Gozd obsega dobra jelova rastišča, v jarkih so razširjeni plemeniti listavci. Terensko je Zorčnikov gozd zelo zahteven, velik del posesti je namreč zelo strm. Pobočje je prepredeno z globokimi, težko prehodnimi jarki. Povprečni naklon v gozdu je 40 stopinj. Zorčnikov gozd ima funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev ter zaščitno in rekreacijsko funkcijo na prvi stopnji poudarjenosti.

Lastnik je bil večino delovne dobe zaposlen v TSP Lesna. Dela v gozdu je ves čas dosledno in vzorno opravljal. Ko je zbolel in se upokojil, je kljub bolezni zahajal v svoj gozd in vodil dela. Gozd ga je pomagal pozdraviti do te stopnje, ko ponovno zmore sam izvajati sečnjo, gojitvena dela in skrbeti za gozdne vlake. Lastnik se zaveda pomembnosti gojenja gozdov. Vzorno opravi vsa načrtovana dela. Od leta do leta pa celo več, kot je dogovorjeno. Potrebe po gojitvenih delih so ves čas precejšnje zaradi dobrega rastišča in južnih leg ter pojava podlubnikov. Izobraževanje, ki smo jih izvajali gozdarji, se zaradi službe in kasneje bolezni ni mogel udeleževati, je pa znanje za delo v gozdu pridobival iz neposrednih

stikov s svojim revirnim gozdarjem. Vselej je gojil dobre odnose z gozdarskim kadrom.

Do Zorčnikove domačije vodi strma serpentinasta gozdna cesta v razdalji 750 m. Peter Mravljak nikoli ne čaka, da uradni izvajalec del na gozdni cesti opravi redno vzdrževanje. Sproti vzdržuje cestišče, ročno krpa udarne jame. Pozimi ceste ni mogoče strojno peskati. Ker mora biti prevozna tudi zaradi obiskov patronažne službe, jo lastnik Zorčnikovega sam ročno popeska vselej, ko to razmere zahtevajo, in četudi ni popolnoma zdrav.

Zaradi dobrega odnosa do gozda, gozdarske službe in življenjske energije ob borbi z boleznijo, ki jo je premagoval tudi v gozdu in ob stiku z njim, je bil lastnik Peter Mravljak predlagan in izbran za "naj" lastnika ZGS KE Radlje za leto 2015. O skrbnem gospodarjenju Petra Mravljaka je trdno prepričan tudi revirni gozdar Miha Mrakič.

Peter Mravljak z ženo Zdenko in revirnim gozdarjem Mihom Mrakičem

Na kmetiji Zorčnik v Spodnji Orlici

Letos je bil za najbolj skrbnega lastnika gozda v KE Črna izbran **Danilo Beloševič. Je gospodar na kmetiji Haderlap v Koprivni.** Če se podate po cesti mimo Šumeva v Koprivni v Solčavo, se boste na nadmorski višini 1120 m peljali mimo Haderlapovega dvorišča, kjer sta obnovljena stanovanjska hiša in gospodarsko poslopje. Okolico krasijo lesene skulpture. S kmetije je lep razgled na Peco in Olševo.

Na kmetiji živijo poleg Danila še njegova žena Jožica, sin Aljoša, hči Aleksandra in Danilov brat Mirko. Hči Danijela ima družino in živi v Črni na Koroškem. Sin Aljoša je zelo dober rezbar in tesar, a je brez službe. Aleksandra je ekonomistka, zaposlena je v Dravogradu. Na kmetiji delajo vse sami. Gojijo 7 do 10 govedi. Glavna dejavnost na kmetiji je gozdarstvo.

Danilo Beloševič je lastnik 77 ha velike posesti. Gozda je 68,09 ha, v njem pa je načrtovani letni posek 410 m³. Pri Haderlapu je bilo dobro sodelovanje z gozdarji tudi v preteklosti. Kot lastnik gozda Danilo vestno opravlja dela v njem, tako sečnjo in spravilo lesa kot tudi gojitvena dela. Po končani sečnji zgledno izvede gozdni red. V veliko pomoč mu je

brat Mirko. Revirni gozdar Matej Pacek z veseljem sodeluje z Danilom, zato je podal tudi utemeljitev za v črnjanski krajevni enoti najbolj vestnega lastnika gozda.

Danilo opravi vsa dela podlagi gozdnogojitvenega načrta v sodelovanju z ZGS. Svoj gozd redno pregleduje in poroča o dogajanju v njem; o pojavu lubadarja, o drugih bolezenskih znakih dreves ...

Skrbi tudi za gozdne vlake. Po opravljenem spravilu jih popravi in uredi odvodnjavanje s prečnimi jarki in jih tako pripravi za nadaljnjo uporabo. V svojem gozdu tudi dograjuje omrežje gozdnih prometnic, kjer je treba, da zmanjša poškodbe zaradi ročnega spravila in omogoči spravilo lesa s traktorjem.

Kot dober gospodar se zaveda, da je le zdrav gozd pogoj za doseg vseh njegovih funkcij.

Že ob prihodu na Haderlapovo dvorišče lahko vidimo, da je Danilo dober gospodar. V preteklih letih je obnovil hišo in hlev.

Vsem v krajevnih enotah najbolj skrbnim lastnikom gozda čestitamo in jim želimo, da še naprej vestno skrbijo za domači gozd!

Danilo Beloševič v družbi žene Jožice in revirnega gozdarja Mateja Paceka

S kmetije Haderlap v Koprivni je lep razgled tudi proti avstrijski meji

Informativni gozdarski storži v novembru 2015

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

Letošnji november je bil zelo lep, primeren za odpadanje listja. November ima lepo slovensko ime listopad. Gozdno in sadno drevje je začelo z odmetavanjem listov že v oktobru, najbolj intenzivno je bilo v prvi polovici novembra. Tudi večji del macesnovih iglic je padel na tla v novembru. Morda je na hitrejše odpadanje vplival bolj zgoden začetek vegetacijske dobe kot prejšnja leta, morda tudi veliki dnevni temperaturni ekstremi. Tudi v novembru so bile temperaturne razlike v enem dnevu 14 in več °C. V novembru je na Koroškem prevladovalo jasno do delno jasno vreme z jutranjo meglo po dolinah. Prvi dve tretjini sta bili za ta čas topli. V zadnji tretjini se je zrak ohladil. 21. novembra je proti jutru v dolini začelo deževati, višje pa je začel naletavati sneg. Ta dan je sneg pobelil višje ležeča pobočja nad 500 m nadmorske višine. Sneženje se je nadaljevalo 22. novembra, takrat je za

Na predstavitvi zbornika 40 let evropskih pešpoti v Radljah ob Dravi 27. 11. 2015
Foto Ivica Podzavnik

vzorec pobelilo tudi nižinske predele (do 2 cm). V višjih predelih je zapadlo od 20 do 60 cm snega (Koča na Grohatu). Sneg se ni dolgo obdržal, saj tla niso bila zmrznjena, pa tudi dnevne temperature zraka so bile sorazmerno visoke. V novembru so bile v nižinah izmerjene dnevne minimalne temperature od -4 do 5 °C, najvišje maksimalne pa od 0 (25. 11.) do 19 °C (8. 11. 11.). Zaradi inverzije je bilo v višjih predelih topleje kot v nižinah.

Le kaj ga biksamo, da se je zemlja v

Slovenji v novembru kar trikrat stresla? A na srečo ne na Koroškem! Rahlo tresenje tal so občutili 4. novembra ob 9.50 uri v okolici Cerkelj ob Krki, 5. novembra ob 6.22 v okolici Brežic, isti dan ob 21.04 uri so tresenje občutili v Trbovljah in okolici. Morda pa je ta dva dneva ali kakšen drugi dan v novembru občutil tresenje tal kateri od Korošcev in Korošic?

Lepega vremena smo bili v avgustu veseli gozdarji, kmetje in ostali, ki so

pri delu odvisni od vremena. V novembru je bilo možno brez težav izvajati redno in sanacijsko sečnjo (žarišča lubadark), še posebno pa gojitvena in varstvena dela. Pri delu v gozdu izven vegetacijske dobe ni skoraj nič ali pa vsaj precej manj poškodb na mladovju in koreninskem sistemu kot v času vegetacije. Revirni gozdarji so do sredine novembra prevzeli izvedena negovalna in varstvena dela, obnovo pa v začetku novembra. V omenjenem roku prevzeta dela so bila zajeta v zahtevke za obračun sofinanciranih del. Lastniki bodo dobili prevzeta in obračunana sofinancirana dela do konca decembra.

Od 2. do 6. novembra je bil evropski teden gozdov. V okviru tega tedna je potekala tudi podelitev priznanj najbolj skrbnim območnim lastnikom gozda v letu 2015 v Pristavi pri gradu Snežnik. S podelitvijo smo vas že seznanili v prejšnji številki *Viharnika*.

November je bil tudi izobraževalno obarvan. Potekale so razne delavnice in predavanja ter razna strokovna razglabljanja na rednih strokovnih sestankih. 3. novembra smo se v Kočevju

Lišaji na matični podlagi v Mislinjskem jarku

sestali vodje odsekov gojenja in varstva gozdov na sestanku odseka za gojenje in varstvo gozdov. Sestanek je bil namenjen redni gojitveno-varstveni problematiki, terenski del pa sanaciji po žledu in podlubnikih poškodovanih gozdov na zelo bogatih rastiščih. Kočevski kolegi so nam pokazali, kako bi radi preprečili intenzivno rast robide in drugega pritalnega rastja s pomočjo predkulture posajenih smrek. Rezultati so vidni predvsem v ograjenih površinah, kjer ni

Poškodovani storž smreke – verjetna posledica naselitve zavijača smrekovih storžev in smrekovega plamenca

škodljivega vpliva na mladovje. Kako pa bo na odprtih površinah s pestrim naravnim pomlajevanjem, se bo videlo čez deset in več let.

18. novembra je v prostoru Gozdarskega inštituta Slovenije v Ljubljani potekal seminar o programu LIDAR. Namen seminarja je bil predstavitev zajemanja in uporabe geografskih in drugih podatkov za gozdarske potrebe (podatki iz zraka – digitalno snemanje).

30. novembra in 1. decembra je bilo v prostorih kmetijskega inštituta Slovenije usposabljanje o uporabi fitofarmacevtskih sredstev. Izobraževanja smo se poleg kmetijcev udeležili tudi gozdarji. **Gozdarji smo načelno proti uporabi kemije in strupenih škropiv v gozdnem prostoru. V primeru prekomerne namnožitve podlubnikov in drugih škodljivih organizmov (na velikih površinah) je možno tudi kemično zatiranje.** Namen tega izobraževanja in preizkusa znanja je bil, da v praksi pravilno uporabimo predpisana škropiva, predvsem pa, da ne povzročimo dodatne škode v naravi.

Zadnja dva meseca v letu sta namenjena tudi analizi izvedenega dela v tekočem letu tako pri rednem kot pri dodatnem delu, kot so razni projekti. V OE Slovenj Gradec smo zelo močno vpeti v mednarodni projekt SUPORT. V okviru projekta sta bili zaposleni za določen čas dve osebi.

Projekt SUPORT poteka po predvideni dinamiki. Relativno ugodne vremenske razmere so omogočile, da so aktivnosti potekale v pozne jesenske mesece. Tako kot v pomladanskih mesecih na sedežu Območne enote v Slovenj Gradcu je bila tudi v jesenskem času na sedežu ZGS v Ljubljani ponovno opravljena inšpekcija Inšpektorata RS za delo v zvezi s preveritvijo postopkov zakonitosti zaposlitve dveh javnih uslužbencev za

projekt Suport. Oba inšpekcijska nadzora sta bila opravljena zaradi *anonimke*, ki je z natresenimi neresnicami naredila nepopravljivo moralno škodo vodji OE Slovenj Gradec in obema zaposlenima pri projektu. Po končanih pregledih je Inšpektorat republike Slovenije izdal sklep, s katerim se vsi postopki inšpekcijskega nadzora zoper ZGS ustavijo, ker niso bile storjene nobene nepravilnosti in nezakovitosti v zvezi z omenjenima zaposlitvama. Očitno so *anonimke* nekaterim "plašnim" Slovencem postale nacionalni šport.

V sklopu projekta SUPORT so bile postavljene lesene ograje za zaščito mladovja pred objedanjem in lupljenjem tudi na Tolstem vrhu nad Mislinjo (Pohorje) z namenom proučevanja ekološko prijaznejših načinov – problema naleta koconogih kur

Upam, da bo leto 2016 polno medsebojnega sodelovanja, osebnega zadovoljstva, zdravja in brez anonimk! Tako bodo informativni gozdarski storži še bolj zanimivi!

**Lep in miren božič ter
uspešno in zadovoljstva
polno novo leto 2016,
želimo vsem našim članom,
kmetom, poslovnim
partnerjem, kupcem in
zaposlenim**

Koroška kmetijsko gozdarska
zadruga Slovenj Gradec

**TURISTIČNO DRUŠTVO
SLOVENJ GRADEC**

Spoštovani občanke in občani,

v prihajajočem letu 2016 vam člani upravnega odbora Turistično okoljskega društva Slovenj Gradec želimo veliko zdravja in osebnega zadovoljstva. Želimo, da bi se tudi v prihodnje z veseljem udeleževali naših dogodkov, obiskovali naše pohodniške poti in ostale prostore za aktivno preživljanje prostega časa.

Vse, ki imate voljo in pripravljenost sodelovati pri oblikovanju in izvedbi programa Turistično okoljskega društva Slovenj Gradec vabimo, da se nam pridružite in s svojimi idejami prispevate k našemu še bolj aktivnemu delovanju.

Veselimo se našega druženja v letu 2016!

Turistično okoljsko društvo Slovenj Gradec
Peter Cesar, predsednik

**Želimo vam srečen božič in čudovito novo leto;
polno obilja, veselja in dragocenih trenutkov.
Naj bo 2016 vaše najuspešnejše leto.**

Husqvarna®

GOZDARSKA ZADRUGA SLOVENJ GRADEC, Z.O.O.

CELJSKA C. 7
PE MISLINJA

Tel.&fax: 02 / 88 42 141; 02 / 88 42 685
tel.: 02 / 88 55 148

ODKUP, POSEK, SPRAVILO, PRODAJA LESA

**V PRIHAJAJOČEM LETU NAJ BO VAŠ KORAK ODMEVEN,
VAŠA BESEDA POGUMNA, POSLOVNA POT PA
USTVARJALNA IN POLNA USPEŠNIH TRENUTKOV.
PRIJETNO PRAZNOVANJE BOŽIČA IN VELIKO LEPEGA
V LETU 2016!**

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC**

**Mirni in veseli božični prazniki
naj prinesejo veliko lepih želja,
te pa naj se uresničijo
v letu 2016**

Srečno!

GLI d.o.o.

Gozdno lesni inženiring

**Naj vam prihajajoče
leto prinese obilo
sreče, zdravja, razumevanja
in osebnega zadovoljstva**

Srečno 2016!

Za vsakega izmed nas prihaja čas novih zaobljub, novih načrtov, predvsem pa čas, ko se našim naročnikom zahvaljujemo za zaupanje. Tudi v prihodnje se bomo trudili, da z znanjem, izkušnjami in tehnologijo še izboljšamo naše storitve ter še kakovostnejše načrtujemo dobre in racionalne rešitve za izgradnjo prometne in komunalne infrastrukture.

Kolektiv Lesoteka Projektiva, direktor Robi Lenart

Druženje na Ptuju

Alja Zorman, mag. manag.

Vsako leto se v novembru zberemo odgovorni zaposleni na GG Slovenj Gradec na zaključnem kolegiju na Ptuju, kamor nas povabi dolgoletni poslovni partner Bogomir Janžekovič. Glavni notovrstnega druženja sta okrepitev ekipnega sodelovanja in klepet s sodelavci v bolj sproščenem okolju; tako je tudi letošnji kolegij minil v zelo prijetnem in razigranem vzdušju. Na druženju nam je uvodoma za vzpostavitev prijetnejšega ekipnega ozračja sodelavec Aleš Mlakar pripravil tekmovalno igro "Postavitev najvišjega stolpa", pri čemer so morali vsi člani ekipe, razdeljeni v skupine po 5 ljudi, iz določenega števila špagetov in plastelina postaviti samostojni stolp s kupolo v 18 minutah. Zmagala je skupina, ki je postavila najvišji stolp.

V nadaljevalnem delu nam je Žan Pritrznik, direktor Lesoteka hiše, predstavil nekaj zanimivosti s poslovnega obiska Turčije in poslovanja turškega trga, na koncu pa sem sama povedala nekaj besed o smislu in pomembnosti komunikacije znotraj podjetja. Popoldansko druženje je ob dobri večerji in klepetu hitro minilo.

Na zaključnem kolegiju na Ptuju

Igro "Postavitev najvišjega stolpa" smo vsi vzeli resno.

Dan odprtih vrat slovenskega gospodarstva za mladino in starše

Alja Zorman, mag. manag.

Tudi letos smo se tako kot leto poprej pridružili vseslovenski akciji "Dnevu odprtih vrat" slovenskega podjetništva za mladino in starše. Akcija je namenjena vsem mladim, ki se ob zaključku osnovne šole odločajo o poklicni usmeritvi, z

namenom, da jim podjetja pobleže predstavijo zanimive, aktualne in perspektivne poklice. Dneva odprtih vrat se udeležijo tudi starši otrok, saj igrajo

pomembno vlogo na njihovi poklicni poti.

Podjetja po vsej državi, letos jih je svoja vrata odprla 89, smo na isti dan ob isti uri odprla svoja vrata in se predstavila vsako na svoj način. Opažamo, da se je letos, kljub odmevnosti akcije, dneva odprtih vrat udeležilo manj otrok kot leto poprej, kar je velika škoda, saj priložnosti, ki jo ponudijo podjetja, otroci s starši ne izkoristijo, čeprav vsi vemo, za kako pomemben življenjski korak gre pri odločanju o izbiri poklica. Naše podjetje sta kljub štirim prijavam obiskala le dva udeleženca, ki smo jima predstavili vizijo podjetja in aktualne poklice. Dneva odprtih vrat na Gozdnem gospodarstvu se je udeležila tudi vodja koroških uradov Zavoda za zaposlovanje Jasmina Uršič.

Razprava o Zakonu o gospodarjenju z državnimi gozdovi

V ponedeljek, 30. 11. 2015, so se na Prevaljah pozno popoldne na pobudo predsednika LO SMC Ravne na Koroškem, Ivana Backoviča, sestali člani stranke SMC na Koroškem, in sicer člani lokalnih odborov celotne Koroške – Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec, Radlje ob Dravi in Dravograd, prisotni so bili tudi oba koroška poslanca Danilo A. Ranc in Ivan Škodnik ter direktor Direktorata za lesarstvo na Ministrstvu za gospodarstvo Jože Prikeržnik.

Razpravljali so o predlogu zakona o gospodarjenju z državnimi gozdovi, ki je za Koroško in Korošce izjemnega pomena, Koroška namreč po svoji gozdnatosti spada tako v slovenskem kot v evropskem

merilu v sam vrh. Ne nazadnje imata gozdarstvo in lesnopredelovalna panoga na Koroškem dolgoletno tradicijo in v preteklosti so tu delovala izjemno uspešna podjetja, ki so pod eno streho združevala gozdarje in lesarje, uspešno nastopala na trgih takratne skupne države in nudila delovna mesta številnim zaposlenim ter njihovim družinam omogočila dostojno življenje in motiv ostati doma, v domači regiji, in tukaj ustvarjati dodano vrednost.

Vsi prisotni so si bili enotni glede podpore zakona o gozdovih in vzpostavitvi gozdno-lesnih verig in predelave lesa v izdelke z dodano vrednostjo. **Prav tako so si bili člani iz vseh treh dolin enotni, da ima koroška regija bogato tradicijo, znanje, prav**

tako pa ima z največjo poraščenostjo z gozdovi tudi največji potencial za predelavo lesa, zato so na prisotna poslanca naslovili pobudo, da bi bil sedež matičnega podjetja za gospodarjenje z državnimi gozdovi na Koroškem.

Iz navedenih razlogov pa je prav tako smiselno in izjemnega pomena, da se na Koroškem v okviru zakona za gozdove organizira tudi Koroški lesni center za predelavo lesa.

Udeleženci sestanka so tudi predlagali, da se na lokalnem nivoju imenuje strokovna delovna skupina, ki bo aktivno spremljala dogajanje na tem področju in se vključevala vanj.

Metodu Sekirniku v slovo

Na prvi sončen jesenski dan smo na pokopališču v Slovenskih Konjicah raztresli Metodov pepel. V tem kraju je živel zadnjih štirinajst let. Slovenske Konjice so blizu Oplotnice, kraja njegovega rojstva.

Že s šestnajstimi leti je z očetom hodil v bližnjo naravo in gozdove, med zeleno bratovščino, in kaj kmalu tudi on postal njen član. Bila sva že poročena, ko mi je nekega dne ob prihodu z lova povedal, da je v gozdu ustrelil psa. Bila sem ogorčena in zelo jezna nanj. Njegov oče, ki je moje razočaranje opazil, me je takoj za tem povabil v gozd in tam me je privedel do breje, po nogi in stegnu obgrizene srne. Tedaj sem šele razumela, da sta bila oče in sin predvsem ljubitelja in zaščitnika gozdnih živali. Nista bila iskalca trofej, izvrševala sta predvsem gojitveni odstrel. Od zelene bratovščine se je kot gozdar s težkim srcem moral posloviti zaradi navzkrižja interesov. Menim, da je bil ta korak ena od njegovih najtežjih odločitev. Svoj poklic univerzitetnega diplomiranega inženirja gozdarstva je opravljal najprej v Slovenski Bistrici, na Okrajni upravi v Mariboru, nakar smo se skupaj s hčerko preselili v Slovenj Gradec. Tam je bil vodja gozdarstva na Kmetijski zadruzi, z združitvijo z Gozdnim gospodarstvom pa je postal vodja Gozdarskega obrata v Mislinji in nekaj let pozneje Gozdarskega obrata v Slovenj Gradcu. Bil je natančen,

pošten in vdan svojemu poklicu.

Ob službenih dolžnostih in družini je že zgodaj prevzemal tudi druge naloge. Že kot dijak v mariborski realni gimnaziji je v letih 1948, 1949, 1950 in 1951 bil v delovnih brigadah. Sprva le udarnik, leta 1951 pa komandant Mariborske mladinske delovne brigade.

Ob delu je nekaj časa prevzemal dolžnost podpredsednika slovenjgraške občine. Bil je vodja štaba teritorialne obrambe. Na področju narodne obrambe in civilne zaščite je deloval vrsto let. 1976. leta je postal kapetan 1. razreda. Zbral je tudi določeno gradivo ob desetdnevni vojni za Slovenijo.

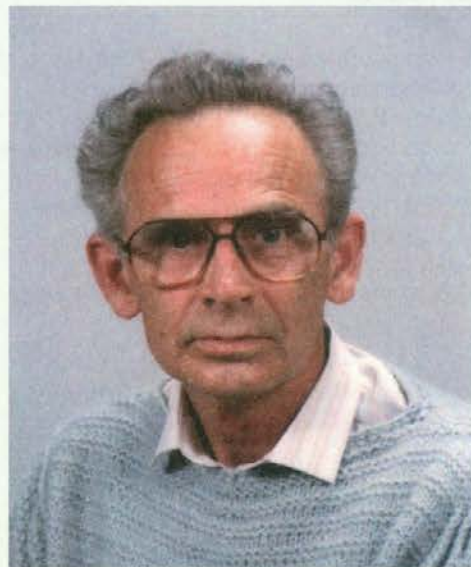
Za delo na področju teritorialne obrambe in civilne zaščite je prejel priznanja in medalje. Imel je tudi naziv vojnega veterana.

Ljubil je gozdove in naravo, domovino in svojo družino. Le redko koga je sprejemal v svoj ožji krog. Ni bil le ljubeči mož, oče in dedek, bil je vdan tudi svojim in mojim staršem, svojim in mojim najbližjim in tudi drugim ter vsem nešteto krat nesebično pomagal. Ostal bo v naših srcih in spominu tako dolgo, dokler ne bomo odšli za njim.

Marija Sekirnik

Kolegi gozdarji iz slovenjgraškega gozdnogospodarskega območja se Metoda Sekirnika spominijo kot izredno vestnega in skrbnega vodje slovenjgraškega gozdarskega obrata, ki je s svojo strokovnostjo in delavnostjo dodal delež k urejenosti in vitalnosti gozdov ter njihovi odprtosti z gozdnimi cestami in vlakami, kar je še danes izrednega pomena tako za gozdarstvo kot za ljudi, ki živijo na območju uršljegorskih gozdov. Skrben, razumevajoč in odprt pa je bil do svojih neposrednih sodelavcev; ohranili ga bodo v lepem spominu.

V imenu sodelavcev Ida Robnik

Metod Sekirnik

Priprave na deseto licitacijo vrednejšega lesa v Sloveniji

Društvo Lastnikov gozdov Mislinjske doline in Zveza lastnikov gozdov Slovenije v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije še enkrat objavljamo časovni potek 10., jubilejne licitacije vrednejšega lesa, ki bo tudi tokrat v Slovenj Gradcu.

Časovni potek licitacije

AKTIVNOST	DATUM
Dovoz hlodov na prostor licitacije	4. 1. 2016–15. 1. 2016
Ogled za kupce	23. 1. 2016–2. 2. 2016
Odpiranje ponudb	2. 2. 2016 ob 10. uri
Dan odprtih vrat	11. 2. 2016 od 10. do 16. ure (odprtje ob 10.30 uri)

Vse lastnike gozdov, ki s prodajo sortimentov želijo sodelovati na licitaciji, bi radi opozorili, naj pred izbiro lesa za prodajo na pomoč pokličejo gozdarskega strokovnjaka (revirnega gozdarja Zavoda za gozdove Slovenije), ki bo svetoval tako pri izbiri kot tudi pri krojenju lesa. Paradni drevesni vrsti sta še vedno gorski javor in oreh, zaželeni pa so tudi sadne in druge redke drevesne vrste.

Ob tem je treba še posebej poudariti, da je najpomembnejša kakovost lesa, saj le tak les pri specializiranih kupcih doseže najvišje cene.

Za vsa vprašanja v zvezi z izbiro dreves za posek naj se zainteresirani ponudniki visoko kakovostne hlodovine posvetujejo s svojim revirnim gozdarjem, v zvezi z organizacijo prevzema sortimentov pa je na voljo kontaktna oseba pri najbližjem društvu lastnikov gozdov oziroma pri:

Društvu lastnikov gozdov Mislinjske doline, Jože Jeromel, tel. 041 321 099

Zvezi lastnikov gozdov Slovenije, Veronika Valentar, tel. 051 317 105
Jože Mori, tel. 041 657 546, e-naslov joze.mori@siol.net

Pogled na prostor licitacije februarja 2015

Prednovoletni sestanek UO Kluba upokojenih koroških gozdarjev

Ida Robnik

Člani upravnega odbora Društva upokojenih gozdarjev so na zadnjem letošnjem sestanku v decembru spet skrbno pripravili aktivnosti za obdaritev vseh upokojenih gozdarjev. Darila so razdelili poverjeniki z obiski na domovih.

Zaradi trenutnih zdravstvenih težav se predsednik kluba Jože Logar sestanka ni mogel udeležiti in je vlogo vodje sestanka odlično opravil Hubert Dolinšek.

Kot vsako leto so na sestanek povabili tudi nekaj aktivnih članov; med njimi sta Bojana Jordan, vodja splošno ekonomskega sektorja, in Alja Zorman, vodja kadrov, nazorno predstavili delovanje podjetja GG in njegovih povezanih družb s sloganom Od gozda do hiše. Tako kot na vsakoletnem srečanju, letos je bilo že triindvajseto, je bilo tudi

Z animanjem so prisluhnili Bojani Jordan, ki je predstavila delovanje GG Slovenj Gradec in njegovih povezanih družb.

tukaj poudarjeno, da je obstoj in razvoj podjetja mogoč le na osnovi trdnih temeljev, ki so jih postavili in gradili zaposleni, sedaj upokojeni gozdarji, vrednote dobrega dela in razvoja pa nadaljujejo sedanji zaposleni. Tega se zavedajo tako bivši kot sedanji zaposleni, zato negujejo medsebojne vezi.

Upokojeni gozdarji pa so še posebej

hvaležni GG Slovenj Gradec in njegovemu direktorju Silvu Pritrzniku, ki s prispevkom pomaga delovanju kluba.

Vsem zaposlenim v GG Slovenj Gradec, njegovih povezanih družbah in upokojencem teh organizacij želi upravni odbor Kluba koroških gozdarjev vse najlepše in najboljše v novem letu 2016.

Alja Zorman in Bojana Jordan med člani UO kluba upokojenih koroških gozdarjev

Na Moštni gavdi izbrali moštno d'čvo 2015

Ida Robnik

Korošci smo ponosni na svoje koroško poreklo, na svoj dialekt, gore, ki nas obdajajo, pesnike in pisatelje, skoraj je ni stvari, ki je tukaj ne bi bilo mogoče dodati; nekatere pa še posebej izpostavljamo, med takimi so tudi nekateri pridelki in izdelki, med njimi koroški mošt. In da ne bi zaostajali za vinorodnimi pokrajinami, kjer se bahajo z vrhunskimi vini, se tudi naši proizvajalci mošta postavijo njim ob bok z odlično pijačo. V zadnjem desetletju potekajo prav posebna tekmovanja z ocenjevanjem kvalitete te izvrstne pijače; tudi tržišče ji odpira vrata. Popularnost pa koroškemu moštu dodajajo vsako leto na osrednji prireditvi Andrejevanju ali Moštni gavdi, ki ga organizira Sadjarsko društvo Mežiške doline. Letos je bila Moštna gavda 21. novembra v kulturnem domu na Prevaljah. Osrednji dogodek te prireditve pa je izbor moštne d'čve. Z lento moštne d'čve so ovenčali Marušo Miler iz Šentanela, ki sta jo izbrala tako strokovna komisija kot občinstvo.

Maruša Miler, moštna d'čva 2015

Mlada, sedemnajstletna Maruša Miler se je na izbor moštne d'čve prijavila za zabavo; pri tem so jo spodbujali in podpirali prijatelji in starši. Maruša pove, kako je potekal izbor: "Tekmovalo nas je pet deklet. Med nami se ni čutila tekmovalnost, dobro smo se razumele. Imele smo štiri naloge, pri prvi smo morale predstaviti sebe in svoj prvi zmenek, v drugi nalogi, ki nam je povzročala tudi največ preglavic, smo morale sestavljati trapez, tretja naloga je bila okušanje

različnih pijač in v zadnji igri smo s pomočjo pomočnika sestavljale grablje." Lenta moštne d'čve pa nalaga tudi obveznosti. "Letos je v vlogi moštne d'čve moja naloga promovirati sadjarsko društvo, jabolčne izdelke, mošt in Koroško širom Slovenije in tudi preko meja." Na Koroškem je mošt tradicionalna pijača, marsikje pa ga sploh ne poznajo. O tem, kaj bi bilo treba narediti, da bi pridelovalci sadja in mošta lahko to pijačo tudi tržili in kako lahko moštna d'čva pomaga pri tem, pa Maruša razmišlja: "Večja podjetja in trgovine bi morali dati možnost kmetom in okoliškim pridelovalcem, da bi lahko prodajali svoje izdelke po poštenih cenah. Veliko bi bilo treba narediti glede promocije mošta, saj ga veliko ljudi zamenja za mlado vino. Jaz bom poskusila delati na prepoznavnosti mošta na raznih kmetijsko-živilskih sejmih in drugih prireditvah, kjer se promovirajo taki izdelki."

Sicer pa Maruša Miler obiskuje tretji letnik Dvojezične trgovske akademije v Celovcu. V šolo se dnevno vozi z vlakom, približno 45 minut v eno smer, kar ji zelo odgovarja, saj lahko živi doma. Šola je kar zahtevna, med drugim predmeti obsegajo kar štiri jezike. Kljub temu ima Maruša še zadosti časa za druge aktivnosti, kot so daljši sprehodi s psom in druge športne aktivnosti, zelo pa uživa pri vožnji z motorjem in drugih adrenalinskih izzivih, s katerimi se srečuje v življenju. Mimogrede, njena starejša sestra študira in trenira plavanje v Ameriki.

Na kmetiji Reht v Mežici

Martina Cigler, dipl. inž. agr.

Foto: Ida Robnik

Na lep prvi meteorološki zimski dan sem se odpravila v Mežico, natančneje v Podkraj pod Peco, tik ob slovensko-avstrijsko mejo, kjer na nadmorski višini 700 do 1100 m leži turistična kmetija Reht.

Na kmetiji živijo in delajo trije družinski člani: gospodar Florijan, njegova žena Danica in njun 24-letni sin Simon, prihodnji mladi gospodar, ki je končal srednjo kmetijsko šolo v Mariboru. Danica in Florijan imata še hčerko Malči, ki je stara 31 let in se je že odselila ter poročila na

Turistična kmetija Reht; levo ob hiši stoji mogočna lipa, ki daje poleti gostom prijetno senco.

Osnovni dejavnosti kmetije Reht sta živinoreja in pridelava ter oddaja mleka. Imajo od 45 do 50 glav goveje živine, od tega jih je polovica krav molznic in polovica telic za nadaljnjo rejo. Poleg tega

uslužbenci imeli kar precej pod kontrolo, da pa so po drugi strani imeli občutek varnosti, saj tatovi niso upali v njihovo bližino. Spominja se tudi, da so vojaki radi priskočili na pomoč in se po končanem delu veselili dobre domače malice in naše tradicionalne pijače mošta. Ker imajo na kmetiji tudi sadovnjak, iz sadja stisnejo jabolčni sok in mošt ter skuhamo žganje, ki je osnova za veliko raznih domačih likerjev. Nasploh vso hrano, ki jo na kmetiji ponudijo gostom, pridelajo sami, tako vso zelenjavo, svinjino in govedino, dokupijo le perutninsko meso, ker na kmetiji ne redijo kokoši. Tudi kruh pečejo sami.

K njim radi zahajajo turisti z avtobusi, prihajajo tudi posamezniki, veliko pa imajo gostov, ki pridejo ob okroglih obletnicah, krstih, birmah, obhajilih. Naenkrat lahko sprejmejo do 60 ljudi. Tudi pozimi jim dela ne zmanjka. V neposredni bližini je smučišče na Peci pa tudi poleti se oglasijo kolesarji, planinci in pohodniki, vsak je dobrodošel. Gostje lahko kolesarijo po lepi

Z leve: Simon, prihodnji gospodar, mama Danica in oče Florijan

manjšo kmetijo, kjer se ukvarja s peko kruha in peciva in svoje izdelke prodaja na kmečki tržnici v Mežici.

Kmetija ima pretežno strme lege, zlasti gozd, ki sega v strmine Pece. Skupna velikost kmetije je 45 ha, od tega je 25 ha gozda in 20 ha drugih obdelovalnih površin.

Danica, ki je nosilka dopolnilne dejavnosti turizma na kmetiji, hodi sicer še v službo; zaposlena je v TAB Mežica. Florijan in Simon sta zaposlena doma na kmetiji, kjer dela nikoli ne zmanjka.

Pitanci

redijo še od 5 do 10 prašičev za lastne potrebe in potrebe gostinske ponudbe za turizem.

Kmetija ima večstoletno tradicijo; ime Reht se naj bi pojavilo že okoli leta 1628, kot piše v takratnih zapisih pliberške zemljiške knjige, skozi stoletja pa je prehajala pod različne lastnike in tako jo je kupil Daničin dedek. Njena mama je bila Perjakova s Sel, Merkačeva, oče pa je bil iz Pameč. Kmetijo je tako podedovala Daničina mama Angela po svoji teti.

S turizmom se je najprej začela ukvarjati Daničina mama, in sicer je temu botrovalo tudi to, da so pred 33 leti bile odkupne cene živine zelo slabe, inflacija pa visoka, in so iskali drugo možnost zaslužka na kmetiji. Za turistično dejavnost je Angela navdušila tudi Danico, ki se s tem aktivno ukvarja že 33 let.

Danica pa se spominja tudi, kako je bilo v njenih otroških letih, ko je bilo na meji kar veliko vojakov Jugoslovanske armade, carinikov in policistov, takrat miličnikov. Pravi, da so jih omenjeni

Gospodarsko poslopje

naravi, lahko si ogledajo rudniški muzej, lahko se sprehajajo ... Včasih mimo prijaha tudi skupina konjenikov.

V prihodnosti imajo na kmetiji željo urediti tudi prenočišča in tako razširiti turistično ponudbo, od države pa si želijo, da bi kmete normalno obdavčila ter realno ocenila oz. da bi jim pustila, da svojim pridelkom dajo realno ceno.

Poslovala sem se od prijazne družine in jim zaželela čim več obiska še v prihodnje.

Novosti pri registraciji dopolnilnih dejavnosti na kmetijah

Mag. Katjuša Konečnik Kotnik

Zakonsko osnovo za izvajanje dopolnilnih dejavnosti (DD) na kmetiji daje Zakon o kmetijstvu (Ur. l. RS 45/08, 57/12, 26/14, 32/15), ki določa pogoje za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji, kdo je lahko nosilec dopolnilne dejavnosti in kako je z dovoljenjem za opravljanje dopolnilne dejavnosti.

Poleg osnovne kmetijske dejavnosti naj bi se z eno ali več vrstami DD na kmetiji dosegla oz. omogočila boljša raba proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči kmetije ter pridobivanje dodatnega dohodka.

Letni dohodek iz DD na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost, kamor se šteje celotno območje pristojnosti Upravne enote Slovenj Gradec, lahko dosega višino največ petih povprečnih osebnih dohodkov na zaposlenega v RS v preteklem letu, (za leto 2014 je to 91.817,90). Če dohodek iz DD presega to višino, dejavnosti ni mogoče več opravljati kot DD na kmetiji in jo je treba prekvalificirati v drugo poslovno obliko.

Novost zadnje spremembe zakona o kmetijstvu je tudi, da se na kmetiji ne sme opravljati posamezna vrsta DD, če je nosilec ali član kmetije samostojni podjetnik, posameznik, registriran za istovrstno dejavnost, zakoniti zastopnik pravne osebe ali tisti, ki ima večinski delež v pravni osebi, registrirani za istovrstno dejavnost.

Zakonodajalec je s takšno ureditvijo želel doseči pregledno opravljanje DD, onemogočiti, da bi se istovrstna dejavnost opravljala hkrati v dveh različnih poslovnih oblikah, ter preprečiti anomalije, ki so se v preteklosti pojavljale v praksi.

Nosilec DD na kmetiji je lahko nosilec kmetijskega gospodarstva ali član kmetije, vpisan v Registru kmetijskih gospodarstev, ob soglasju nosilca kmetije. Za opravljanje DD na kmetiji mora nosilec dejavnosti pridobiti dovoljenje, ki ga na njegovo zahtevo izda krajevno pristojna upravna enota, praviloma v roku 60 dni.

Mogoče je registrirati eno ali več vrst DD. Če želi nosilec DD opravljati novo vrsto DD ali prenehati s posamezno vrsto, mora pri upravni enoti (UE) pridobiti novo dovoljenje oz. odločbo o razveljavitvi dovoljenja.

Razveljavitev dovoljenja je mogoča tudi po uradni dolžnosti ali na predlog pristojnega inšpektorja v primeru, če niso več izpolnjeni pogoji iz uredbe, zakona o kmetijstvu ali področnih predpisov ali če nosilec kmetije prekliče soglasje za opravljanje DD.

Registracija DD domače ali umetne obrti zahteva upoštevanje strokovnega mnenja zbornice, ki zastopa obrtnike.

Če gre za DD, ki so živilske dejavnosti, se dovoljenje izda, če je nosilec DD vpisan v register živilskih obratov pri Upravi RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Dopolnilne dejavnosti predelava primarnih kmetijskih pridelkov, prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij in turizem na kmetiji zahtevajo, da je nosilec DD pred oddajo vloge za dovoljenje v predpisanem roku vložil zbirno vlogo po predpisih, ki urejajo izvedbo ukrepov kmetijske politike.

Zakon o kmetijstvu nalaga nosilcem DD obveznost najkasneje do 30. 6. upravni enoti sporočiti podatek o letnem dohodku iz DD na kmetiji, da se lahko preverja morebitni presežen obseg dohodka iz DD na kmetiji, kot ga določa zakon, in posledično nujnost registracije dejavnosti v drugačni poslovni obliki.

Vrste dejavnosti, ki se lahko opravljajo kot DD na kmetiji, njihove značilnosti, obseg in podrobnejše pogoje je vlada RS predpisala z Uredbo o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji.

Zadnja veljavna Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15) – v nadaljevanju Uredba, uveljavljena 15. 8. 2015, v primerjavi s prejšnjimi prinaša nekaj sprememb glede skupin in vrst dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, njihovih značilnosti in obsega, drugače določa vsebino vloge za pridobitev dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji in vpis v register kmetijskih gospodarstev ter predpisuje podrobnejše pogoje za opravljanje dopolnilnih dejavnosti, nadzor in sankcije za kršitve.

Skupine DD, ki se v skladu z novo Uredbo lahko opravljajo kot dopolnilne na kmetiji, so:

- predelava primarnih

- kmetijskih pridelkov,
- predelava gozdnih lesnih sortimentov,
- prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij,
- vzreja in predelava vodnih organizmov,
- turizem na kmetiji,
- dejavnost, povezana s tradicionalnimi znanji, storitvami oziroma izdelki,
- predelava rastlinskih odpadkov ter proizvodnja in prodaja energije iz obnovljivih virov,
- storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo in opremo ter ročna dela,
- svetovanje in usposabljanje v zvezi s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo,
- socialno-varstvene storitve.

Znotraj navedenih skupin Uredba podrobneje navaja vrste DD, ki se na kmetijah lahko opravljajo, ter njihovo šifro po Standardni klasifikaciji dejavnosti.

Večja sprememba, ki jo prinaša nova uredba o DD na kmetiji, je razširitev nabora dejavnosti, ki se lahko opravljajo kot dopolnilne na kmetiji s skupino DD socialno-varstvene storitve. Sem se uvršča opravljanje posameznega dela socialno-varstvene storitve institucionalnega varstva, ki obsega celodnevno in dnevno varstvo odraslih in starejših (bivanje, prehrana in del socialne oskrbe). Dejavnost se opravlja na naslovu kmetije, registrirati pa jo bo mogoče šele s 1. 1. 2016.

Pogoji za opravljanje dejavnosti

Pri opravljanju dopolnilnih dejavnosti na kmetiji mora biti izpolnjen osnovni pogoj, da ima kmetija v uporabi najmanj en hektar primerljivih kmetijskih površin.

Za izračun primerljivih kmetijskih površin upoštevamo prijavljene grafične enote rabe zemljišča kmetijskega gospodarstva (GERK) v registru kmetijskih gospodarstev. Glede na različne rabe GERK se za 1 hektar primerljivih kmetijskih površin šteje največja upravičena površina GERK, razen pri vrstah rabe GERK 1181, 1191 in 1420, kjer se upošteva celotna grafična površina. Za preračun enega hektarja primerljivih kmetijskih površin šteje:

- 1 ha njivskih površin,
- 2 ha travniških površin,
- 0,25 ha trajnih nasadov (intenzivni sadovnjaki, vinogradi, oljčniki, matičnjaki, hmeljišča, nasadi špargljev, artičok in hitro

- rastočega panjevca, drevesnice),
- 0,1 ha rastlinjakov ali
- 8 ha plantaže gozdnega drevja.

Za opravljanje dopolnilne dejavnosti, povezane s čebelarstvom, predelavo medu in čebeljih pridelkov ter apiturizmom kmetiji ni treba imeti v uporabi najmanj enega hektara primerljivih kmetijskih površin, mora pa imeti v registru čebelnjakov vpisanih najmanj 10 čebeljih družin.

Za opravljanje nekaterih dopolnilnih dejavnosti je treba poleg zahtevanega najmanj enega hektarja primerljivih kmetijskih površin imeti še dodatne kmetijske površine:

- za opravljanje dopolnilne dejavnosti predelava gozdnih sadežev, predelava gozdnih lesnih sortimentov ter proizvodnja in prodaja energije iz lesne biomase morate imeti člani kmetije v lasti še najmanj 6,0 ha gozda,
- za opravljanje dopolnilne dejavnosti izdelava enostavnih izdelkov iz lesa ter domača suhorobarska galanterija in nadaljevanje stare suhorobarske dediščine morate imeti člani kmetije v lasti najmanj 2,0 ha gozda,
- za opravljanje dopolnilne dejavnosti predelava zelišč morate imeti v uporabi najmanj 0,02 ha površin z zelišči,
- za opravljanje dopolnilne dejavnosti vzreja in predelava vodnih organizmov morate imeti člani kmetije v uporabi vodno zemljišče, ki je vpisano v centralni register objektov akvakulture in komercialnih ribnikov.

Pri vsem tem se povzemajo podatki iz RKG oz. za površine gozda podatki na podlagi zemljiškega katastra in zemljiške knjige.

Nosilci dopolnilne dejavnosti svetovanje o kmetovanju, organiziranje delavnic in tečajev ter usposabljanje na

kmetiji morajo imeti ustrezno izobrazbo:

- najmanj srednjo strokovno izobrazbo s področja kmetijstva oziroma gozdarstva ali
- pridobljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo oziroma mojstrski izpit s tega področja ali
- izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih prve stopnje oziroma raven izobrazbe, pridobljeno po študijskih programih, ki ustrezajo izobrazbi najmanj prve stopnje.

Pri posameznih vrstah dopolnilnih dejavnosti veljajo tudi druge omejitve in pogoji, kot so največji obsegi proizvodnje oz. dejavnosti ali odstotek lastnih surovin, ki morajo biti uporabljene.

Poleg Uredbe je treba upoštevati tudi druge podzakonske predpise (npr. veterinarske, sanitarno-zdravstvene, Pravilnik o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih, Zakon o gostinstvu s *Pravilnikom o minimalnih tehničnih pogojih in obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti* in druge), ki so specifični za posamezno dejavnost.

Nosilci DD na kmetiji, ki so do uveljavitve nove Uredbe, ki je stopila v veljavo 15. 8. 2015, DD opravljali v skladu s prej veljavno področno zakonodajo, morajo opravljanje DD na kmetiji uskladiti z določbami nove uredbe najpozneje do 1. 1. 2016.

Nosilci, ki so prejeli sredstva iz naslova ukrepov razvoja podeželja in se jim do 1. 1. 2016 ne bo iztekla petletna obveznost iz odločbe o pravici do sredstev, pa morajo opravljanje DD na kmetiji uskladiti z določbami nove uredbe v 60 dneh po izteku petletne obveznosti iz odločbe o pravici do sredstev.

V zvezi s tem določilom uredbe želimo poudariti, da bodo že izdana dovoljenja za opravljanje DD, tudi če so bila izdana na podlagi prej veljavne zakonodaje, po 1. 1. 2016 še vedno ostala v veljavi. Niti Zakon o kmetijstvu niti nova

Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji namreč ne določata, da veljavnost v preteklem času izdanih dovoljenj preneha. Zahtevano je le, da nosilci DD najpozneje do 1. 1. 2016 uskladijo opravljanje DD z določili nove Uredbe.

Glede na to, da se po novem opravljanje DD na kmetiji evidentira v Registru kmetijskih gospodarstev, bo upravna enota v primeru, ko ima nosilec izdano dovoljenje in v skladu s spremenjeno zakonodajo še vedno izpolnjuje vse splošne in posebne pogoje za posamezno vrsto dejavnosti, s seznamoma SKD-šifer izbrala ustrezne šifre dejavnosti za v dovoljenju registrirane dejavnosti in opravila vpis v RKG na podlagi že izdanega dovoljenja. Upravna enota bo nosilca DD o tem seznanila s posebnim obvestilom o ugotovljenem stanju in izvedenih aktivnostih ter ga v vednost posredovala tudi AJPes in FURS.

Če bo ugotovljeno, da nosilec katerega od pogojev v skladu z novo uredbo ne izpolnjuje ali da dejavnost, ki jo je imel registrirano, po novi uredbi ne obstaja več, bo UE po 1. 1. 2016 lahko začela postopek razveljavitve po uradni dolžnosti. V postopku bo nosilec naknadno lahko predložil dokazila o izpolnjevanju pogojev, posledično se bo postopek razveljavitve ustavil in opravil vpis v RKG. V primeru, ko pogoji ne bodo izkazani, se bo izdala odločba o razveljavitvi dovoljenja oz. prenehanju opravljanja DD. Pravica opravljanja dejavnosti preneha z dnem pravnomočnosti odločbe o razveljavitvi dovoljenja.

Naloge nadzora nad izvajanjem določb Uredbe (ustreznost dovoljenj za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, izpolnjevanje pogojev oz. njihova prilagojenost zahtevam nove Uredbe ...) izvajajo pristojni inšpektorji v skladu z zakonom o kmetijstvu, nadzor nad področnimi predpisi za opravljanje posamezne vrste DD pa pristojni inšpektorji v skladu s svojimi pooblastili.

Bogat pridelek na Suhem vrhu

Ida Robnik

Na Suhem vrhu nad Prevaljami na kmetiji Janče so 23. oktobra letos začeli z žetvijo ajde, posejane na dveh ha površin, ter prosa na 3/4 ha zemljišča in žetev

Na tem polju bo zrasla pira.

Ajda zori Foto: Rajko Stropnik

opravili v dveh dneh. Pridelek je bil obilen in seveda v zadovoljstvo gospodarja Vanča. Na istih površinah, na treh hektarjih, so 9. novembra posejali piro. Ob ugodnih vremenskih razmerah bodo piro poželi konec junija prihodnje leto.

Zrnje ajde v vrečah

Pražarna Lovro iz Velenja

Martina Cigler, dipl. inž. agr.

Iz otroštva se najbolj spominjam počitnic pri svoji "pohorski bici", mami mojega očeta, ki je do pozne starosti živel v leseni hiški na Orlici pri kmetu Ledineku v Občini Ribnica na Pohorju. Sedaj, ko je že več kot desetletje ni več med nami, se z mislimi večkrat vrnem v tisti brezskrbni čas. In takrat se spomnim njene bele kave, ki jo je znala pripraviti okusno in tako, da si si po eni skodelici zaželel popiti še eno. Bela kava z nadrobljenim kosom kruha je bila njen običajni zajtrk; in kako zelo je teknil njenim vnukom, vsaj meni. Včasih je ob beli kavi ponudila koruzne žgance iz tistih pravih zrnatih sort koruze avtohtonega slovenskega porekla, kot sta bili bohinjka in trdinka. Potem sem odrasla in ko sem *bica* kdaj pa kdaj obiskala, mi je vedno ponudila lonček bele kave in kos kruha, razen takrat, ko je nazadnje bivala v domu starostnikov in si je ni več mogla kuhati sama. Ampak povedala je, da za obed včasih dobi *piskerček* belega kofeja in kos kruha.

In kako je dišala ta kava! Ko zdaj iščem mešanico t. i. proja žitne kave, nikoli ene najdem takšne, kot jo je kuhala *bica*. No, do nedavnega, ko sem v okviru Biopraznikov spoznala simpatičnega gospoda Draga Lovreca – Lovra iz Velenja in ugotovila, da je žitna kavica iz njegove pražarne ravno takšna, kot jo je kuhala moja *bica*. Tako sem ostala v kontaktu z njim in odločila sem se, da Draga in proizvode njegove pražarne predstavim tudi vam, bralcem *Viharnika*.

Drago Lovrec si je kruh vsakdanji služil kot rudar in se kot rudar tudi upokojil. Vendar živahnemu in energičnemu, kot je, idej nikoli ne zmanjka in je tudi kot *penzionist* aktiven. Po upokojitvi je

Lovro med delom

razmišljal, kaj bi lahko naredil takšnega, za kar mu je prej, ko je še aktivno delal, zmanjkovalo časa. In ker je po naravi radoveden, se je tudi on ozrl v preteklost in tako si je kupil 60 let stare stroje za praženje kave ter jih obnovil. Toda Lovro, kot ga kličejo prijatelji in znanci, se ni odločil za praženje navadne kave. Začel je prebirati stare zapiske, da bi odkril nekaj dobrega iz časa naših babic, dobrote, za katere nas je prikrajšala moderna živilska industrija, in hkrati nekaj naravnega in zdravega. Tako se je odločil, da bo začel pražiti želod in ječmen, kar so v preteklosti na veliko oz. v vsakdanjiku uživali preprosti ljudje, ki si "ta prave" kave zaradi visoke cene niso mogli privoščiti. Takrat so pražili vse, kar so pridelali in nabrali v naravi, žir, želod, cikorijsko, ječmen ... Takšen nadomestek kave pa seveda ne vsebuje poživiljajočega kofeina, in tudi sicer Lovro pove, da raje kot kavo s kofeinom uživa kavico, ki jo proizvaja sam v svoji pražarni.

V pražarni Lovro pražijo poleg mešanice praženega ječmena in želoda tudi pripravek za kavo iz drugih praženih žit, kot so tatarska ajda, pira, konoplja, črna soja; majhna težava je, ker so semena teh žit nekoliko bolj mastna kot ječmen in zahtevajo drugačen postopek praženja, ampak kot pravi vedno nasmejani Lovro, bo tudi to razvozlal.

Po upokojitvi si je izpolnil življenjsko željo, s katero je razveselil ljudi, ki so imeli

nostalgijo po mladih letih, ko je bilo še vse dokaj enostavno, tudi hrana in bela kava posebna. Tako so mu tudi pri določevanju in iskanju okusa veliko pomagale sokranke in sosedje, ki so takšno kavo kuhale v mladosti, napravili so tudi pravo ulično gibanje, h kateremu je pritegnil veliko ljudi in s skupno pomočjo so dobili pravi okus.

K praženju želoda so ga pritegnili stari zapiski še iz časov vojne in povojnega obdobja, ko je bil želod, zlasti pražena želodova zrna, tudi osnova za pripravo kruha iz želodove moke. Žal marsikdo ne ve, kako zelo je želod zdrav v prehrani. Surova želodova jedra so trpka in grenka, toda vse se spremeni, ko želodova jedra sprajimo, takrat dobijo prijeten vonj in postanejo okusna. Že stare knjige o naravnem zdravljenju pogosto omenjajo želod. Koristen je za mnoge težave, pomaga pri pravilnem delovanju ščitnice, celi rane, ublaži tudi posledice okužbe z boreliozo, krči tkiva po operacijah in kemoterapiji, učinkovit je tudi pri kožnih boleznih, za grgranje pri vnetju ustne

Zrnje

votline ter znižuje raven holesterola.

Ne samo želod, tudi druga žita v mešanicah, kot je npr. ječmen, imajo blagodejne učinke na telo. Ječmen je tako žito, ki vsebuje veliko kalcija, kar je dobro za kosti, vsebuje vitamin B in E in je edina vrsta žita, ki varuje telo pred holesterolom.

Praženje

Lovro, kako ste kombinirali okuse oz. količino za mešanice, da je potem to, kar ponudite na trgu, tisto pravo?

Najprej sem se odločil za kombinacijo

pražene mešanice za belo kavo iz želoda in ječmena. Ta mešanica vsebuje eno desetino želoda. Okus je odličen, pijete jo lahko celo brez sladkorja, saj ima praženi ječmen sladkast okus, ki prekrije nekoliko trpek in grenak okus želoda.

Kako so stranke sprejele vaše kavne proizvode?

Ljudje so izdelke iz moje pražarne sprejeli zelo pozitivno, nekateri, ki mojo kavo pijejo že dlje časa, mi nakupe vrnejo z informacijo, da so si z uživanjem mojih proizvodov izboljšali počutje.

Tako med pogovorom Lovro pove, da je vključen v ekološko pridelavo in predelavo in da za praženje uporablja izključno ekološko pridelano žito. Želod pa nabira na območjih, kjer ni industrije. In doda še, da je želod v naravi obstojen le en mesec, potem ko odpade. Želod pregleda in črvicega izloči. Ko ga sprazi, ga vakuumsko zapakira in uporablja sproti. Tako pravilno shranjen želod je uporaben več let.

Bralcem *Viharnika* pa sporoča, da ga

Mično pakirana kava

poiščete ter poskusite njegovo kavico. Prepričan je, da boste zadovoljni, on pa bo vesel vsake nove stranke.

Klančnikovi prejeli certifikat SQ

Ida Robnik

Kmečki stan ali poklic je vedno bolj cenjen in spoštovan, saj se zavedamo, kako pomembna je hrana, pridelana v neposrednem okolju, kjer živimo. Vztrajni, trdni kmetje s tradicijo in vizijo za prihodnost pa lahko svojo uspešnost in kakovost svojih pridelkov in izdelkov potrjujejo z različnimi priznanji za najboljše pridelke ali proizvode; posebno ponosni pa so tisti, ki so prejeli certifikat SQ – Slovenska kakovost za posamezne pridelke. Ena in do sedaj edina kmetija v Sloveniji pa je maja letos prejela ta certifikat za celovito turistično ponudbo z domačo pridelano hrano, in sicer kmetija Klančnik iz Podklanca pri Dravogradu. Certifikat SQ je Marko Kogelnik, eden izmed stebrov Klančnikove kmetije, prejel na slavnostni podelitvi prejšnji mesec.

Znak SQ, Slovenska kakovost, podeljuje SZKO, Slovensko združenje za kakovost in odličnost, in s tem v skladu s svojim poslanstvom promovira vrednote kakovosti v slovenskem gospodarskem in družbenem okolju. Za ta prestižni certifikat pa ne konkurirajo samo večja podjetja, temveč tudi manjša, obrtniki in v zadnjem obdobju tudi kmetje.

Klančnikova domačija

Štirje rodovi: Z leve dedek Jože, vnukinja Neja, Miha mladi gospodar in njegov oče Marko

Marko Kogelnik s certifikatom SQ

Marko, kaj ta certifikat pomeni za Klančnikovo družino in kmetijo?

Ta certifikat je za našo kmetijo veliko priznanje za minulo delo, veliko smo vlagali in si prizadevali za kakovost naših pridelkov in proizvodov. Ponosni smo na ta certifikat.

Kakšen je postopek za pridobitev certifikata SQ?

Postopek za pridobitev znaka je zapleten, prestaneš veliko sit, veliko te presojujejo, pridejo in najprej hočejo videti vsa priznanja, ki si jih dobil v minulem obdobju za svoje izdelke, povežejo se tudi z gosti, ki prihajajo na kmetijo, ki povedo, ali so bili zadovoljni z našo ponudbo, ali imamo pravi pristop do gostov, in na koncu tudi pregledajo celo kmetijo in vso ponudbo. Postopek je trajal približno tri mesece in potem smo bili v maju že obveščeni o tem, da ga dobimo, v novembru pa je bila svečana podelitev v Portorožu, kjer nas je sedem iz vse Slovenije prejelo ta certifikat; z različnih področij dejavnosti, s kmetijstva smo bili samo mi.

Kakšne so prednosti oziroma kakšne koristi vam prinaša to priznanje?

Kmetje morda ne znamo izkoriščati trenutnega trenda, da ljudje zelo radi kupujejo tisto, kar je pridelano doma, na kmetiji, in če je tu dodan še neki certifikat, neko priznanje, ki ga podeljuje Združenje za kakovost in odličnost Slovenije, ki deluje pod evropskim združenjem za kakovost, je te izdelke še lažje prodati in doseči še boljšo ceno. Ta certifikat nam v naši ponudbi zelo veliko pomeni.

Ali iz naslova certifikata SQ izhajajo tudi obveznosti?

Vsako priznanje, ki ga dobiš, je tisti trenutek zelo sladko; seveda pa so to obveznosti za naprej. Kakovost, ki jo priznava certifikat, moraš stalno potrjevati, še izboljševati, pridobivati priznanja, diplome za svoje izdelke, gostje morajo biti zadovoljni. Ta certifikat je podeljen za dobo dveh let in po tem obdobju se zopet na novo presoja in pregleduje vsa proizvodnja oziroma se ves postopek ponovi.

Kdo nadzoruje oziroma spremlja kakovost vaše ponudbe v skladu s certifikatom?

Nadzirajo ga predstavniki Združenja za kakovost in odličnost Slovenije, torej preverjajo kakovost naših izdelkov, imajo stik z našimi partnerji, z našimi strankami

in na osnovi izsledkov se po dveh letih odločijo, ali ga bodo podaljšali ali ne.

Kaj pa predstavlja celostna ponudba vaše kmetije?

V teh letih se je naredil neki krog naše ponudbe; k osnovni proizvodnji prašičereje, govedoreje in reje divjadi smo dodali dopolnilne dejavnosti predelave mesa, dopolnilno izobraževanje na kmetiji, prodajo izdelkov z drugih kmetij, tudi s predelavo mleka se ukvarjamo in, seveda, krona vsega tega pa je turistična dejavnost. Vabimo goste na kmetijo in tem gostom tržimo naše izdelke in to zaključuje celostno ponudbo naše kmetije.

Kdo prihaja, kakšni gostje obiskujejo vašo turistično kmetijo?

Trenutno je pri nas aktualen izletniški turizem, torej na kmetijo vabimo in sprejemamo zaključene skupine po predhodnem naročilu, večji del so Slovenci. To so razna društva, izredno dobri gostje so upokojeanci, gostje pa prihajajo tudi iz tujine; dosti delamo na avstrijskem trgu, pridejo tudi iz Italije, Hrvaške, v glavnem pa so Slovenci. Zelo dobrodošli gostje so otroci in mladi. Letos smo naredili biološko učilnico, kjer imamo nagačene živali iz našega okolja; skratka, prihajajo od malčkov iz vrtcev, osnovnih šol, srednjih šol, strokovnih kmetijskih šol, tudi z Biotehnično univerzo iz Ljubljane imamo stike, k nam prihajajo njihovi študentje na prakso, da nekaj znanja mi dobimo od njih, nekaj prakse pa oni od nas.

Vaša kmetija leži tik ob glavni cesti v Podklancu pri Dravogradu. Je lokacija prednost?

Lokacija je prednost, lahko nas je najti,

Turistični vlak na Klančnikovi kmetiji

Mala Neja s svojim ljubljencem

ob glavni cesti smo doma. Cesta je asfaltirana do kmetije, to je en pogoj, drugi pogoj pa je ponudba, za katero mislim, da je bolj pomembna od same lokacije.

Turistična kmetija Klančnik gospodari na 100 ha v Podklancu pri Dravogradu. 70 ha imajo lastnih površin, od tega je 30 ha gozda, 30 ha površin pa imajo v najemu. Na tem posestvu gospodarijo rodovi Klančnikove oziroma danes Kogelnikove rodbine že od 18. stoletja dalje. Kmetija daje dobre pogoje za rejo govedi, trenutno imajo 70 glav, kar je danes tudi ena izmed osnovnih dejavnosti

poleg reje divjadi in prašičev; okoli 300 odojkov zredijo letno. Divjad je na tej kmetiji še ena zgodba poguma izpred skoraj trideset let nazaj.

Kako ste začeli s to dejavnostjo?

Pred 26 leti smo se odločili za rejo divjadi. Na začetku je bilo to "bum" v Sloveniji, potem pa so se obore pojavile po skoraj vseh vaseh. Smo se prilagajali; najprej smo prodajali plemenske živali, ko se je to ustavilo, smo začeli s predelavo in sedaj iz tega mesa izdelujemo suhomesnate izdelke za trg.

Na kmetiji živi osem družinskih članov, ki živijo izključno s tem, kar jim prinese kmetija. Kmetija jim daje delovna mesta in omogoča preživetje. Štirje so zaposleni, torej plačujejo pokojninsko in invalidsko zavarovanje, oče je upokojenec. Dela imajo razdeljena, vsak nosi odgovornost za svoje delo, Marko pa doda: "Vsaj trije znamo opraviti vsako delo, tako da tudi za dopust ni problema, da si ga lahko privoščimo." O načrtih za prihodnost pa: "Načrtov je veliko, s sinom se malo razlikujeva v željah; sin bi gradil nov hlev,

povečal čredo živine, nabavljal nove stroje, mene bolj zanima delo s turisti, ampak ker se znamo v hiši pogovarjati in iskati kompromise, bomo obe panogi večali; želim si samo, da bi bili zdravi, pa mislim, da bodo naši cilji tudi uresničeni."

Biološka učilnica

V reviji **Viharnik** bomo z veseljem predstavljali okolico različnih koroških kmetij in skupaj s krajinsko arhitektko Kristino Ravnjak raziskovali tipičen koroški vrt ter tako poskrbeli, da bo naša okolica sčasoma bolj prepoznana in preprosto lepa, kot si Koroška zasluži. Vabljeni, da pokažete interes za obisk (sporočite nam na 031 369 514 ali kristina.ravnjak@gmail.com), za brezplačno krajinsko arhitekturno svetovanje in predstavitev vaše kmečke domačije pa poskrbimo mi.

Naravni decembrski okras

Kristina Ravnjak, dipl. inž. kraj. arhit. (UN)

Naravno je najlepše! Pri ustvarjanju okrasitve za še prijetnejše doživljanje praznikov nam pridejo zelo prav različni rastlinski deli z domačega vrta in vse tisto, kar čez leto nabereмо v naravi. Kombinacij in idej je ogromno, okraševanje doma pa je lahko zelo prijetna dejavnost. Verjamem, da bodo tudi otroci naravnost navdušeni, če jih povabite k ustvarjanju iz naravnih materialov.

Ko narava počiva, lahko doživljanje vrta ponesemo tudi v zaprte prostore. Zagotovo poznate adventne vence, s katerimi krepimo pričakovanje božiča, in poseben okras iz zelenja, ki ga namestimo na vhodna vrata, na okenske police in morda še kam. Glede na svoje želje in ustvarjalnost lahko vsako leto pripravite nekaj novega ali pa se držite ustaljene prakse. Vsekakor bo božična ali silvestrska

večerja še toliko bolj teknila, če bo miza ali kak drug poseben kotiček doma prijetno okrašen.

Zimzeleno in rdeče

Posebna okrasitev iz naravnih materialov je dobrodošla popestritev prazničnih dni. V poštev pridejo predvsem številne rastline z rdečimi plodovi (bodika, jerebika, šipek) ali rdečim lubjem (rdeči dren, Cornus sanguinea), bela omela in vse zimzelene veje (jelka, bor, brin in številne druge). Pri uporabi moramo biti pazljivi, da okras ostane okras in torej ne pride do zaužitja teh rastlin, saj so nekatere tudi strupene.

Domače okrasitve za vse leto

Berta Placet s Svetega Primoža nad Muto svojega doma ne okraši samo decembra. Za svoje čudovite suhe aranžmaje je leta 1999 pridobila certifikat domače obrti. Vodila je že več delavnic izdelovanja adventnih venčkov za zainteresirane skupine, za kaj več pa pravi, da vedno zmanjka časa. Nad okraševanjem iz naravnih materialov se je navdušila že v mladosti, ko je ob delu na vrtnariji v Avstriji spoznala različne

možnosti, ki vključujejo čim več naravnega in so zato tudi lepše. Taki izdelki so pika na i na domu, kjer je pohištvo iz masivnega lesa, svoj prostor pa bi jim brez težav lahko namenili tudi v modernejših hišah in stanovanjih.

Berti je všeč vse, kar je naravno in preprosto, seveda pa se je pri potrpežljivem ustvarjanju različnih okrasnih izdelkov ves čas tudi sama veliko dopolnjevala. Večji del izdelkov naredi iz suhega cvetja in trav, ki jih vse leto pridno nabira na vrtu in ob robu gozda ter skrbno posuši na podstrešju. Uporablja različne suhe rože, lipovo cvetje, glavice maka, oves (ki ga še zelenega pobeli tako, da ga med sušenjem izpostavi poletnemu soncu), šlajer, lan, statice, različne šaše in trave, kot so lisičji rep, kostreba in migalica. Pri tem opozarja, da je treba biti pri nabiranju zelo pozoren, da cvetje pobereмо v suhem vremenu in še ne preveč razcvetelo, saj bo le tako ohranilo lepo barvo.

Kako sušimo?

Pobrano cvetje in plodove je treba zares dobro posušiti. Cvetje in trave lahko zberemo skupaj v manjše šopke in jih

obrnjene navzdol posušimo v senci, najbolje na zračni in vroči podstrehi. Odvisno od splošne vlage v zraku sušimo nekje 14 dni in nato suhe rastline skrbno pospravimo v škatle, ki jih zložimo v prostor, kjer se ne morejo ponovno navlažiti. Tako jih tudi učinkovito zavarujemo proti prahu.

Cvetove suhih rož brez stebel najlažje še sveže nataknejo na koščke tanke žice in jih med seboj dovolj narazen sušimo kar v škatli. Konec žice, ki je v cvetni glavi, bo rahlo zarjavl in tako pritrdil cvet na žico brez kakršnega koli lepila. Izdamo pa vam še eno skrivnost, ki je koristna za božično okrasje: bleščice lahko na plodne glavice maka prilepite tudi tako, da zgornji del makove glavice najprej pomočite v povsem navadno vodo, v kateri ste raztopili veliko žlico sladkorja. Zaradi sladkorja se bo na olesneli del rastline

prijelo ravno dovolj bleščic, seveda pa je treba te okraske pripraviti vnaprej, saj jih ne moremo kar takoj pritrditi na izbrani aranžma. Prej se morajo dobro posušiti.

Kaj pa, če letos še nimamo primerne materiala iz narave?

Morda je to spodbuda, da spomladi na svojem vrtu poseben prostor namenite tudi rastlinam, ki jih boste lahko porabili kot zimski okras. Za okrasitev sicer lahko uporabimo marsikaj, zato nič ne skrbite, če se spretnosti nabiranja in shranjevanja raznih zanimivih rastlinskih delov iz narave še niste lotili. V tem primeru lahko še vedno nabereite nekaj storžev, ki jih na hitro posušite na toplem, najbolje kar v kurilnici. Uporabite lahko celo bučne peške, plodove platane, kostanja, orehe, ponovno pa lahko z nekaj občutka za estetiko uporabimo tudi shranjen dekor

od raznih zaviti daril in odpadno embalažo. Nekaj elementov lahko pobarvamo z živimi akrilnimi barvami in vse skupaj kombiniramo z dovolj zelenja, ki v aranžmaju zdrži nizke temperature (če okrasitev namestimo zunaj), ali z nečim, kar bo ostalo dovolj sveže v topli notranjosti. Kombinacija vonja svežih piškotov in okrasja, ki bo tudi prava paša za oči, vam bo pričarala čudovite praznike.

Želim vam obilo kreativnih prostih dni in vse dobro v novem letu!

Kristina Ravnjak, dipl. inž. kraj. arhit. (UN)
 E: kristina.ravnjak@gmail.com
 W: www.gartgarden.com
 T: 031 369 514
 FB: https://www.facebook.com/gartgarden

Izdelek domače obrti izpod njenih rok
 Berta Placet je umetnica svoje vrste.

Suhe rože na gredici pred sušenjem

Suhe rože, pritrjene na žico.

Venček s svečo

Okraševanje in ustvarjanje je lahko tudi odlična priložnost za prijetno druženje.

Suhe hortenzije in drugo okrasje

Venček iz šipka za decembrski okras vhodnih vrat je že narejen.

Za okrasitev lahko uporabimo marsikaj, naravni elementi so najlepši.

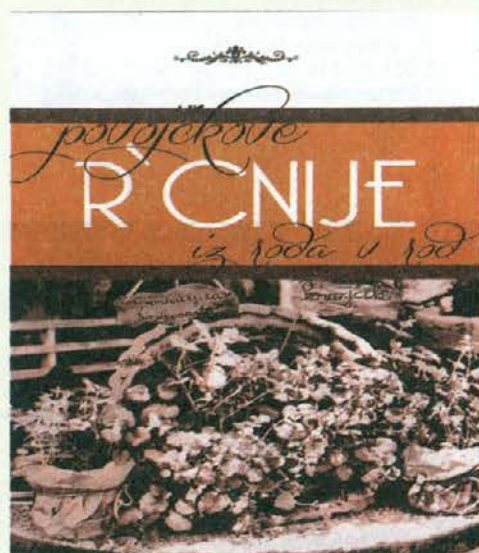
Povojškov kotiček

Povojškove r'cnije

Mojca Šipek

Foto: Gregor Andrejč

Ustvarjalna žilica naših članov nam ni dala miru in že je bila ideja o nastanku tretje brošure *Povojškove r'cnije* iz roda v rod udejanjena.

Zavedamo se, da vseh modrosti in znanj ne bi imeli, če se ne bi ohranile kot ustno ali pisno izročilo. V spremnem besedilu je Jože Kukman zapisal: "Velika vrednost brošure je v kolektivnem delu, ki mu žlahtnost dodaja velika ljubezen do narave, ljudskega izročila in zaupanje v neprecenljivo moč naravnih virov, ki jih imamo na dosegu roke ... Knjižica naj najde mesto v vsaki hiši, ki želi ohranjati stare vrednote." S tem je povedano vse! Nadgradnja so po abecedi predstavljene zdravilne rastline in dodatne modrosti

ustnega izročila na Koroškem, napisane pod vsako rastlino z naslovom Bica so r'kli. Zelo zanimivo poglavje so Modrosti preteklih rodov o načinu zdravljenja po domače. Pohvala gre tudi podružnični osnovni šoli Holmec s projektno raziskavo Modrosti preteklih rodov. Predstavljeni prispevki otrok so osvežili zdravljenje z domačimi pripravki nekoč po domeh.

Za dobro počutje, zdravje, energijo in dobro voljo najprej stopimo do vrta, travnika ali gozda, zdravnika pa obiščimo samo v najnujnejših primerih.

Povojškove kuharije

Mojca Šipek

Foto: Gregor Andrejč

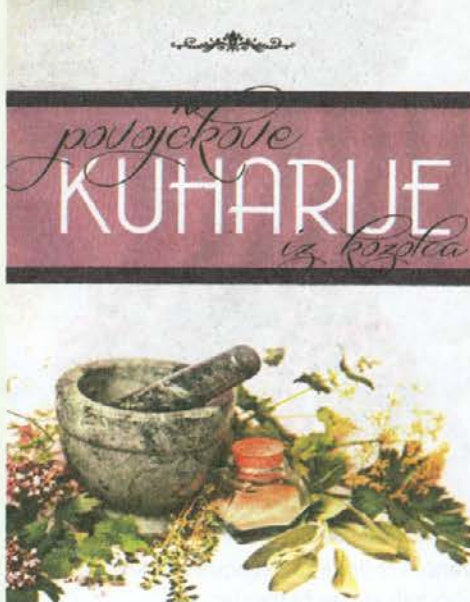
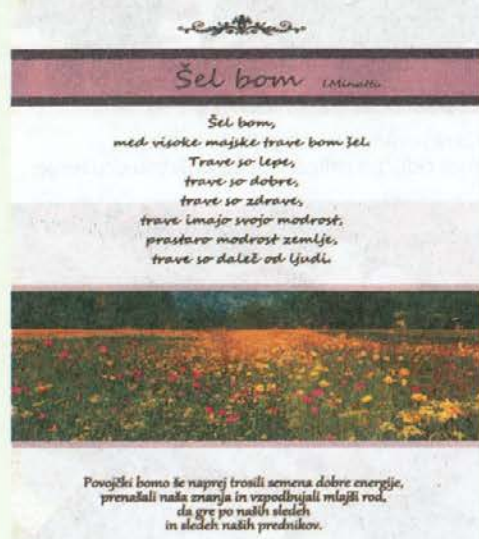
Izid druge knjige *Povojškove kuharije* iz kozolca je nadgradnja dolgoletnih izkušenj

članov in članic našega društva. Nastala je spontano iz izkušenj in vsakoletnega festivala zdravilnih rastlin v kozolcu na Poljani. Ljudem smo hoteli približati svoje delo in obenem pripraviti pokušino jedi in pijač po starih recepturah.

Na željo in spodbudo obiskovalcev smo ideje zbrali v zelo poučno in koristno

brošuro. V njej so nazorna prikazana različna poglavja.

Zanimivost brošure je v tem, da so pod vsakim receptom zapisani tudi dobrodejni učinki določene rastline na telo, organe in procese v telesu.

Pripravek za ohranjanje in krepitev imunskega sistema

Milan Podojsteršek

Nastopili so hladni in vlažni zimski dnevi, ki nam bodo pobrali nekaj pozitivne energije, nas pahnili v nemilost prehladov, grip in drugih virusnih obolenj. Imunski sistem bo izčrpal svoje vojščake v prvih obrambnih vrstah. Obrambne zaloge bodo kopnele bolj kot kdaj prej. Pomagajmo imunskemu sistemu v borbi za naše zdravje in napolnimo njegova skladišča. Eden od mnogih pripravkov, ki jih lahko naredimo, je tudi naslednji:

Sestavine:

- 600 g domačega medu
- 60 g česna (drobno naribaj)

- 50 g bele čebule (drobno naribaj)
- 40 g svežega ingverja (drobno naribaj)
- 1/2 muškatnega oreščka (drobno naribaj)
- 1 žlica cimeta (poravnano z robom žlice)
- 1 žlica kurkume (poravnano z robom žlice)
- 1 limona (lahko je z lupino – zmelji v mešalniku)
- 1/2 rdeče grenivke (zmelji v mešalniku)

Izdelava:

Vse sestavine damo v večji kozarec in jih prelijemo z domačim medom. Vsebino temeljito premešamo. Pustimo jo stati nekaj časa, da se komponente energijsko povežejo.

Uživanje:

Vsak dan na tešče ali čez dan ob istem času zaužijemo 1–2 žlici tega pripravka. Pred uporabo sestavine premešamo, po uporabi pa kozarec zopet tesno zapremo. Ko vsebina poide, si naredimo novo, kjer bomo kakšno sestavino dodali ali odvzeli, če nam

katera ne ugaja.

Gledamo na to, da v pripravek vključimo čim več antioksidantov. Sicer pa ta mešanica ne ohranja samo imunskega sistema, ampak deluje antibakterijsko, ureja prebavo, stimulira delovanje jeter in žolča, uravnava krvni tlak in holesterol ter maščobe v krvi. Čisti dihalne poti in se odločno zoperstavi prehladnim in gripoznim obolenjem; drugače povedano: varuje naš celotni organizem, ohranja zdravje in tako podaljšuje naše življenje.

Dober tek za zdravje!

Zavarovalnica Maribor

Novo in najugodnejše avtomobilsko zavarovanje*

*pri Zavarovalnici Maribor

Vaš avto nima zgolj prijateljev.

Največje dragocenosti življenja so trenutki, ki dajejo spominom lepoto, prihodnosti pa smisel.

Želimo vam, da se z veseljem spominjate starega leta in da se v pričakovanju dobrega, ozrete v novo.

To naj vam prinese mir, osebno zadovoljstvo in pogum, da uresničite svoje najdrznejše življenjske cilje.

Zavarovalnica Maribor

Čebelice pozimi

Janez Bauer

Dnevi se krajšajo, tudi vse hladneje postaja. Narava se je odpravila k zimskemu počitku. Tudi čebele, kot eden najpomembnejših kazalnikov stanja narave, počivajo. Stisnejo se v zimsko gručo, to je krogla velikosti nogometne žoge, in počivajo.

V samem panju je temperatura samo okrog deset do dvanajst stopinj. Sredi panja se čebele stisnejo v gručo in mirujejo. Ne popolnoma, saj se stalno menjujejo. Tiste iz zunanega dela zlezejo v notranjost, notranje pa gredo na obod gručice. Tudi velikost gručice je odvisna od temperature v panju; bolj ko je hladno, bolj se stisnejo in manjša je krogla. Čebele samo gručo ogrevajo z drgetanjem. To je prav posebno gibanje, nekakšno tresenje celega telesa, s katerim čebela sprošča del svoje energije in jo predaja v okolico. To je za čebele tudi velik napor. Marsikatera, lahko rečemo, da večina poletnih čebel, pri tej borbi z mrazom umre. Padejo iz gručice na dno panja in ob prvem pomladanskem izletu jih bodo preživele vrstnice iz njega tudi odstranile. V gručici preživijo le tiste najboljše, zdrave zimske čebele, ki so sposobne preživeti do prvih pomladnih dni. Količina čebel se s poletnih 80.000 zmanjša na samo kakih 15.000 konec zime. To pa je še vedno dovolj, da mlada in zdrava matica takoj v prvih pomladanskih dneh začne razvijati nov rod čebel.

Čebelja gruča v panju nikdar ne miruje. Pomika se za hrano. Čebelja

Čebelar Janez Bauer na obisku pri otrocih Druge osnovne šole Slovenj Gradec ob dnevu slovenskega zajtrka

družina, ki je prezimovanje začela nekje na sredi panja, se bo za hrano pomaknila v eno stran panja. V njem mora biti povsod razporejene dovolj hrane. Čebele lahko preživijo tudi, če so v enem kotu panja in je tam okrog veliko polnih satov. Marsikdaj pa se zgodi, da se čebelja družina usmeri v tisti del panja, kjer je manj hrane. Tam umre od lakote, čeprav je na drugem koncu še vedno dovolj hrane. Čebele se z glavo naprej zarijejo v prazne celice in umrejo. Pogled na tako propadlo družino je žalosten. Čebelarji moramo zato poskrbeti za zadostno količino hrane v panju. Že naravni pogoji so vsako leto težji in čebele vedno postavljajo pred nove preizkušnje. Vsaj čebelarji jim dajmo

možnost, da ne bodo lačne dočakale pomladi. Neko staro čebelarsko izkustvo pravi, da čebela, ki je enkrat lačna, nikdar več ne prinese kaj dosti medu v panju.

Je pa ta mesec najboljši čas za prodajo medu. Povpraševanje po tej sladki dobroti je vsak dan večje. Veliko ga pojedjo že naši otroci in vnuki, saj je akcija medeni zajtrk prerasla okvire naše države. Že pred nekaj leti smo slovenski čebelarji začeli z akcijo, da en dan v letu vsi otroci v vrtcih dobijo za zajtrk med. Z leti je pokroviteljstvo nad to akcijo prevzelo Ministrstvo za kmetijstvo in razširila se je na slovenski zajtrk, ko otroci dobijo domač kruh, domače mleko in jabolko in seveda naš domači med. Teh dobrot pa niso deležni samo otroci v vrtcih, ampak tudi v osnovnih šolah. Letos je akcija dobila že mednarodne razsežnosti, saj so se tudi v nekaterih sosednjih državah odločili, da bodo priredili domači zajtrk.

Ta akcija je pomembna že zato, da se otroci navadijo zajtrkovati. Dalje, za zajtrk naj bo zdrava domača hrana bližnjega proizvajalca. Taka hrana je sveža, brez skladiščenja in škropljenja. Otroci dobijo tako zdrav domač obrok hrane. Pa tudi vsi okoliški kmetje si bodo lahko vnaprej pripravili tržišče.

Tako bodo naši otroci siti, srečni in zdravi z lahkoto premagovali vsakodnevne težave. Posnemajmo jih tudi starejši. Žlička domačega medu v skodelici čaja nam bo neprimerno bolj koristila kot pa na hitro spita kava na prazen želodec.

Ob novem letu naj vam zaželim veliko užitkov ob dobrem domačem medu, vsem kolegom čebelarjem pa polne sode medu!

Dober domači med pred šolskim čebelnjakom

Nov učni čebelnjak Čebelarskega društva Ravne na Koroškem

**Ravenski čebelarji
ponovno praznujejo**

Andrej Lah

Foto: Vlado Ramšak

Po uspešno izvedeni lanski 100. obletnici Čebelarskega društva Ravne na Koroškem se lahko tamkajšnji čebelarji pohvalijo z novo pridobitvijo: učnim čebelnjakom. Učni čebelnjak so pridni čebelarji ob pomoči Občine Ravne na Koroškem ter pod strokovnim vodenjem izdelovalca čebelnjaka mojstra Jožeta Kacila postavili na znamenitem ravenskem "Piglu", to je grajskem hribu nad naseljem Javornik. "Pigl" je med Ravenčani priljubljen vrtničarski hrib, zato so čebelarji prepričani, da bo pridobitev dobrodošla tudi za vrtničarje in da bodo male opraševalke čebelice sprejeli dobro.

Čebelnjak je velik okoli 20 m², zgrajen je v tipičnem slovenskem slogu z ukrivljenim napuščem ter sllemenom, pomaknjenim s sredine, zaradi česar je prednja strešina krajša od zadnje. V njem so trenutno štirje 10-satni AŽ-panji, ki jih bodo čebelarji naselili spomladi na začetku čebelarske sezone. Čebelnjak je namenjen praktičnemu delu čebelarskega krožka, ki ga ob podpori Čebelarske zveze Slovenije in Čebelarskega društva Ravne izvajajo na Osnovni šoli Koroški jeklarji na

Odprtje učnega čebelnjaka na Ravnah

Javorniku, šolarjem, krajanom, turistom pa seveda vsem tistim, ki želijo поблиže spoznati čebele in delo z njimi.

Graditev čebelnjaka se je začela v septembru in je bila končana na dan praznovanja občinskega praznika, 10. oktobra 2015, ko je bilo tudi uradno odprtje. Čebelnjak je odprl župan občine dr. Tomaž Rožen, velik podpornik čebelarstva, ki je v nagovoru čebelarje spodbudil k nadaljevanju uspešnega dela. Župan je pri čebelnjaku ob tej priložnosti posadil tudi medonosno lipo. Na odprtju so jih s svojo prisotnostjo in besedami spodbude počastili tudi podpredsednik Čebelarske zveze Slovenije Aleš Rodman, prijatelj čebel in ravnatelj Osnovne šole Koroški jeklarji Aljaž Banko, predstavniki sosedskih čebelarskih društev ter številni

krajani in čebelarji. Dogajanje sta popestrila ženski pevski zbor Deteljica in harmonikar Jožek Čas.

Priprave na "veseli" december

**Martina Sušec Valentar, dr. vet. med.,
VP Radlje ob Dravi**

Pošteno smo že zakorakali v december in z njim povezano praznično dogajanje. Številna mesta so okrašena in prvi sejmi vabijo obiskovalce. Vse hišne živali pa ne prenašajo dobro blišča in hrupa dogajanja. Za vse tiste je prav zdaj primeren čas, da se izognejo stresu in tesnobi in da jim pomagamo na naraven način.

Predstavljam vam **zylkene**, okusne kapsule s kazeinom za pomirjanje psov in

Foto: Ida Robnik

mačk, ki z naravnimi sestavinami mleka pomagajo pri soočenju z vzponi in padci v življenju naših ljubljencev.

Dokazano je, da je v materinem mleku prisotna snov, ki je odgovorna za sproščenost novorojenčkov, ki se pojavi takoj po hranjenju. Gre za edinstveno in enostavno sestavino, mlečni protein, alfa

kazozepin, ki se veže na določene receptorje v možganih in ima antistresni učinek.

Zylkene je naravno prehransko dopolnilo, zelo okusen, hipoalergen, brez laktoze, brez konzervansov in brez stranskih učinkov kot npr. pomirjevala. Dajanje je enostavno, saj lahko kapsulo odprete, vodotopni prašek pa primešate hrani, vodi ali priboljškom. Hitro učinkuje, se daje enkrat dnevno in lahko tudi dolgotrajno. Lahko se uporablja tudi pri doječih mačkah, psicah ter pri mladičih, ki se odstavljajo.

Drugi tak preparat so tablete za pse in pasta za mačke **tranqui chem**, ki so na zeliščni bazi. Vsebujejo magnezij, L-triptofan in rastlinske izvlečke (melisa, lipa, baldrijan).

Na tržišču so tudi tablete **relaxin**,

ki vsebujejo izvleček hmelja in baldrijana, ki pomirjata ter zmanjšata strah in napetost. Dajanje tablet je primerno že nekaj dni pred stresno situacijo.

Tudi preparati, ki vsebujejo feromonom podobne snovi, na živali delujejo pomirjujoče in tolažilno. Obstajajo v obliki spreja ali električnega razpršilnika.

Uporaba vseh naštetih naravnih

preparatov se priporoča v situacijah, kot so: ko so živali izpostavljene neznanim situacijam, ko se živali prilagajajo na novo okolje, ko se spremeni rutina živali, ko so živali same doma, ob prihodu novega družinskega člana, ob posvojitvi, selitvi, če v istem domu sobiva več živali skupaj, ob odhodu na počitnice, potovanje, v varstvo, v sezoni grmenja ter ob pripravi na

ognjemet, ob dojenju in odstavljanju mladičev.

Na različna zdravila in naravna pomirjevala pa se živali odzovejo različno, zato se zna zgoditi, da boste morali poseči po farmacevtskih pripravkih. Vsekakor je za izbor potreben strokovni posvet.

Viri: VetConsult Pharma d.o.o., www.lek-veterina.si

Projekt Zlata zrna za novo tisočletje

Drago Pogorevc, predsednik TD Mislinja

Vseslovenski projekt Zlata zrna za novo tisočletje je zaživel ob izteku prejšnjega tisočletja, in sicer v Babincih pri Ljutomeru. Leta 1999 so posejali 2000 zrn pšenice in jih poimenovali "zlata zrna za novo tisočletje".

V prvem letu novega tisočletja, poleti 2000, so dozorelo žito poželi, stehali pridelek in iz najlepšega klasa izluščena zrna predali naslednjemu organizatorju. Ta je nato ta zrna dodal k 2000 zrnom in jih posejal za žetev v letu 2001. Tako se setev in žetev že 16 let selita iz kraja v kraj po Sloveniji. Zadnja žetev je bila letos julija v Zrečah in na prireditvi žetve smo se dogovorili, da letos posejemo žito v Mislinji. Tako smo prejeli žito za setev od KUD Vladko Mohorič Zreče.

Doslej so sejali in želi v trinajstih različnih krajih po Sloveniji, v nekaterih

Njivico so ogradili z mično ograjo

Setev 2939 zrn pšenice 27. 9. 2015; gospodar Jože, Gelca in župan Bojan Borovnik

že po dvakrat: Babinci, Zreče in letos se ta prireditev seli k nam v Mislinjo prav po zaslugi KUD Vladko Mohorič Zreče, s katerim sodelujemo pri Košnji na star način na Rogli. Hvala vam za zaupanje!

Tako smo v septembru posejali 2939 zrn pšenice na skrbno pripravljeni njivici v obliki rožice iz grba naše občine pri TC Lopan. Za gospodarja in gospodinjso smo izbrali Jožeta Jeseničnika, p. d., Miklavža, in Gelco Hudovernik, p. d.

Njivo za setev so oblikovali v obliki mislinjskega grba.

Grilovo, ki sta izvedla setev in tudi druge prisotne naučila, kako se seje. Kulturni del programa so izvedle ljudske pevke Bršljanke. Prireditve z žetvijo bo predvidoma drugo leto na začetku avgusta, odvisno od vremenskih razmer in zrelosti žita. Takrat bomo zopet povabili vse, ki v tem projektu sodelujejo, in pripravili bogat kulturni in tekmovalni program.

Izlet v neznano

Ivan Rus

Planinsko društvo Bricnik Muta šteje več kot 250 članov, od tega 10 vodnikov. Vsako leto mora eden od vodnikov organizirati izlet. Letos je prišel na vrsto Alojz. Z ženo Dragico sta dobro organizirala izlet, ki se imenuje izlet v neznano. Na vabilu je pisalo, da moramo imeti s seboj osebni

dokument in naglavno svetilko. Z ženo sva sklepala, da bomo obiskali nekatere kraje v Avstriji. Ob vstopu v avtobus v Pamečah pa sva zaslutila, da pojdemo nekam na Štajersko. Med vožnjo nam je vodnik Alojz razodel načrt izleta.

Prva znamenitost, ki smo si jo ogledali, je bil Muzej južne železnice v Šentjurju. Naš avtobus se je ustavil pred muzejem, kjer sta nas pričakala gospod Bučar, vodja muzeja, in njegova pomočnica. Kustos nam je spregovoril nekaj uvodnih besed kar pred zgradbo muzeja. Povedal nam je,

da je prvi vlak pripeljal v Šentjur leta 1844. V prometnem uradu Franca Jožefa smo si ogledali bogato gradivo o železniških napravah od leta 1844 dalje pod naslovom Ujeti trenutki ob železni cesti Gradec–Celje.

Mestu Šentjur so dali pečat znani skladatelj Ipavci. Gustav Ipavec je bil 26 let župan Šentjurja. Leta 1883 je ta kraj obiskal cesar Franc Jožef I., ki ga je ob sprejemu v slovenskem jeziku pozdravil Gustav Ipavec. Visoki gost se mu je zahvalil za tople sprejem in mu podelil zlati križec s krono. S križcem je bil ponovno nagrajen leta

1896, kasneje pa celo imenovan za cesarskega svetnika, zaradi česar je med rojaki užival poseben ugled. V Šentjurju se je rodil tudi znani koroški borec za severno mejo Franjo Malgaj in nedaleč od tod velikan slovenstva Anton Martin Slomšek.

Po ogledu muzeja smo se odpeljali v nekaj kilometrov oddaljeni kraj Ječovo med vasjo Javorje in Bukovje na turistično kmetijo Žurej. Od tam smo po dobre pol ure pešačenja po strmi stezi prispeli do cerkve sv. Helene. Tu je bila 8. tradicionalna prireditev Po sv. Heleni – Martin na star način z ansamblom Mladi upi. Hotel sem si ogledati notranjost cerkve, a je bila zaklenjena. Tu je kar mrgolelo pohodnikov, po moji oceni jih je bilo okoli tisoč. Z vrha hriba, ki ga obdajajo vinogradi, smo imeli lep razgled vse tja do Uršlje gore. Poskusili smo tudi okusno domače vino, saj smo praznovali krst mladega vina. Tudi vinsko kraljico so izbrali. Pri sv. Heleni smo si nabrali novih moči za spust v dolino.

Ob vrnitvi smo si na turistični kmetiji Ječovo z okusno hrano potešili lakoto. Ime Ječovo je dobila kmetija zato, ker so bile tam nekoč ječe. Legenda pravi, da je nekoč potekal podzemni rov od Žusemskega gradu do kmetije, kjer so bile grajske ječe. Ena od teh ječ je del gospodarskega poslopja in služi kot zelo hladen kletni prostor. Družina Žurej gospodari na tej kmetiji s tradicijo že več rodov. Kmetijo so preimenovali v Žurej. Legenda pravi, da so na Ječovem prvi sadili krompir. Ugotovili so, da so zeleni

Udeleženci izleta v neznano

plodovi neužitni, užiten pa je gomolj. Krompir je pomenil konec lakote v avstro-ogrski monarhiji. Kmetija je bila nekoč pristava gradu Žusen, gospodar pa se je rad pošalil, da je obrtna cona gradu. Grad je stal na skali, ker pa tam ni bilo dovolj prostora, so redili samo drobnico, kokoši ali kravo. Vse drugo so imeli na Ječovem, kjer je imela graščina velike hleve za živino. Imeli so tudi mlin in seveda ječo, kamor so zapirali neposlušne podložnike.

Med kosilom je nekaj članov planinskega društva Brčnik-Muta zaigralo

na harmoniko in ljudsko glasbilo, bolj korajžni so se tudi zavrteli. Čas je hitro minil in posloviti smo se morali od gostiteljev.

Na izletu v neznano smo doživeli prenekatero prijetno urico. Spoznali smo veliko novega in koristnega. Naši vtisi so bili toliko globlji, ker smo bili nekateri v teh krajih prvič.

Hvala Alojzu in njegovi ženi Dragici za ta prijetni dan!

24. razstava malih živali

Vančy

V Šentjanžu pri Dravogradu v dvorani Doma borcev je bila med 27. in 29. novembrom že 24. razstava malih živali, ki jo je organiziralo Društvo gojiteljev malih živali Koroške. Odprtje so popestrili učenci Osnovne šole Šentjanž s kulturnim glasbenim programom in zase in za sošolce do 2. razreda ter predšolske otroke prislužili brezplačne bele vstopnice.

Obiskovalci so si lahko ogledali kar 450 različnih živali, med njimi 78 kur, 160 golobov, 115 primerkov kuncev in 58 okrasnih ptic, ki jih je na razstavo in ocenitev postavilo 30 rejcev.

Društvo gojiteljev malih živali Koroške, s sedežem na Upravni enoti Ravne na Koroškem, združuje ljubitelje in gojitelje malih živali v koroški regiji. Je številčno

Razstavni prostor so napolnili malčki.

zelo močno društvo, deluje pod okriljem Zveze društev gojiteljev malih živali Slovenije in združuje več kot sto aktivnih članov. Neprekinjeno deluje že od leta 1983, torej 32 let. Začetki društva segajo v davno leto 1936, žal pa je bilo med drugo

svetovno vojno njegovo delovanje prekinjeno.

Delovanje društva je zastavljeno tako, da so v občinah Ravne na Koroškem, Mežica, Prevalje, Slovenj Gradec, Dravograd in Radlje ob Dravi ustanovljeni

krajevni odbori. Poleg krajevnih odborov delujejo tudi sekcije, ki zastopajo posamezne skupine živali, to so kunčjerejska sekcija, perutninarska sekcija, golobarska sekcija in sekcija za ptice.

Društvo vsako leto v eni od naštetih občin organizira društveno razstavo malih živali. Tako približa živali vsem ljudem, predvsem pa otrokom, ki žal vedno bolj izgubljajo stik z naravo. To je eden izmed ciljev takih razstav, osnovni namen pa je ohraniti stare vrste in pasme malih živali, ki so jih gojili že naši predniki, in spodbujati rejce k vzreji novih pasem.

Na razstavi je bilo veliko zanimanje za rejo, posebej perutnine in kuncev. Člani društva so interesentom dajali informacije o vzreji in odgovarjali na vsa mogoča vprašanja. Gotovo so marsikoga navdušili za rejo takih živali, ki lahko pomenijo tudi samooskrbo, kar je za današnji čas še kako pomembno.

Društvo gojiteljev malih živali se ob zaključku razstave, ki jo ocenjujemo kot izredno uspešno, saj se je udeležilo več

Odprtje razstave so popestrili glasbeniki OŠ Šentjanž pri Dravogradu.

Sodniki so bili natančni.

kot tisoč obiskovalcev, vsem, ki so karkoli prispevali k njeni izvedbi, iz srca lepo zahvaljuje.

21. november, praznik domoljubnih društev

Ferdinand Gnamuš, Janez Jurič

Kdor ne časti svojih slavnih prednikov, ne zasluži biti njih vrli naslednik. Hvalimo torej, dragi prijatelji, sloveče može, rodoljube naše, ponavlja je njih spomin! A. M. Slomšek

Triindvajsetega novembra smo se spominjali dveh naših častivrednih mož, generala Rudolfa Maistra in nadporočnika Franja Malgaja. Prvi je dvignil sabljo v bran utrditvi narodno-politične in državne meje tam, kjer jo je škof Anton Martin Slomšek zakoličil leta 1859 s prav tako odločnim dejanjem, ko je uspel prestaviti sedež lavantinske škofije iz St. Andraža v Maribor. Drugi, nadporočnik Franjo Malgaj, je 6. maja 1919 v nesreči nad Blatnikovim klancem na Dobrihah dal svoje življenje za združitev Koroške, ki so si jo, Slovencem s svojim jezikovnim in etničnim prodiranjem na slovensko ozemlje, lastili Nemci.

Domoljubna zavest nas Slovence spremlja od prve slovenske države Karantanije, 7. in 8. stol., ki jo nekateri zgodovinarji, žal, imenujejo slovanska, od prve zapisane besede v Brižinskih spomenikih med letoma 972 in 1003, Primoža Trubarja (1508–1586), ki je izdal v

Malgajeva ulica na Ravnah

slovenskem jeziku devet knjig in nas prvi imenoval "Slovenci", Jurija Dalmatina, ki je leta 1584 izdal celotno Biblijo, ki je bila med prvimi enajstimi jeziki, s katero nam je dal slovenski jezik. Tega so rodoljubi, kot so Linhart, Slomšek, Prešern, Cankar, Kocbek ... dvigovali na evropsko kulturno raven, ko smo se leta 1918 iz 600-letne pripadnosti Habsburžanom iz domoljubja vključili v prvo in drugo Jugoslavijo kot narod brez državnih značilnosti, kot so vojska, policija, carina, denar, ekonomija, zunanja politika. Tudi vseslovenski domoljubni upor v času NOB proti trem okupatorjem nam ni prinesel samostojne države. Slovenska vojska je bila razorožena, slovenski jezik zamenjan za srbohrvaškega, partizani pa premeščeni v Vojvodino in

Bosno. Kršile so se človekove pravice, pravo in gospodarstvo ter kultura so bili podrejeni politiki.

Vsesplošno nezadovoljstvo s podrejenostjo je med domoljubnimi kulturniki pripeljalo do predloga za slovenski nacionalni Program za samostojno Slovenijo, objavljen v *Novi reviji* št. 57, leta 1987. Sledila so zborovanja in protesti, iz katerih se je 23. decembra 1990 rodil plebiscit o samostojni in neodvisni državi Sloveniji. Od 95 odstotkov udeležencev vseh volivcev, je "za" glasovalo 88,5 odstotkov. Ob razglasitvi v Cankarjevem domu je dr. Jože Pučnik dejal: "Jugoslavije ni več, gre za Slovenijo." 25. junija 1991 je bila sprejeta temeljna ustavna listina o samostojnosti in

neodvisnosti Republike Slovenije. Naslednje leto, 22. maja 1992, pa je Zastava demokratične Republike Slovenije že plapolala pred združenimi narodi v New Yorku. Leta 1994 smo bili sprejeti v EU, v letu 2004 pa v NATO.

V kratkem pregledu trinajstih oz. desetih stoletij vidimo, da se je slovenska narodna zavest skozi zgodovino oblikovala iz pripadnosti jeziku in kulturi. Slovenski jezik je temelj slovenstva, njegove kulture, narodnosti in državnosti. Dolga in težavna je bila pot do samostojne države.

Po osamosvojitvi so se številni zavedni Slovenci povezali v veteranska in domoljubna društva, ob že obstoječem društvu ZB, ustanovljenem 4. julija 1948, za ohranjanje vrednot NOB, in ustanovili nova. Med njimi izstopata domoljubni društvi generala Rudolfa Maistra in Franja Malgaja. Oba sta zaslužna za vojaški napor za zaokrožitev celotne Koroške in dela Štajerske ter njeno priključitev k matični Sloveniji. Njima v zahvalo in spomin je država določila 23. november za državni praznik Rudolfa Maistra, ki se z državno proslavo praznuje vsaka štiri leta.

Društvo Rudolfa Maistra je bilo ustanovljeno novembra 1998 na pobudo pokojnega dr. Antona Trstenjaka. Po ustanovitvi še dvajsetih podružnic je bila 15. septembra 2005 ustanovljena Zveza društev General Maister. Vanjo je vključeno tudi Domoljubno društvo Franja Malgaja, ki je bilo ustanovljeno januarja 2006 na Ravnah na Koroškem.

General Rudolf Maister je bil rojen v Kamniku leta 1874 in je leta 1934 umrl na Uncu pri Rakeku, pokopan pa je v Mariboru.

Nadporočnik Franjo Malgaj je bil rojen 10. 11. 1894 v vasi Hrušavec pri Šentjurju kmetičarju Franju Malgaju in Neži, roj. Črepinšek, kot deseti otrok,

nižjo gimnazijo je končal v Celju, višjo v Kranju in Pazinu v Istri. Na tirolski fronti (1916) si je z drznim napadom na italijansko utrdbo na Monte Zebiu prislužil zlato medaljo za hrabrost.

6. maja 1919 je bil na Tolstem Vrhu nad Blatnikovim klancem na Dobrijah obkoljen in smrtno ranjen. Pokopan je bil na Guštanju in 26. oktobra istega leta izkopan in prenesen v domači Šentjur, kjer mu je v slovo igrala Trbonska godba na pihala. Posmrtno je bil leta 1920 odlikovan s Karađorđevo zvezdo z meči 4. stopnje.

Po razpadu Avstro-Ogrske, 3. 11. 1918, in podpisu mirovne pogodbe so nastale nove države in trenja glede mej; v Mariboru so imeli Nemci oblast in svojo vojsko. V Mežiški dolini so se vršila ropanja. General Maister je v Mariboru 1. novembra 1918 ustanovil slovensko vojsko, prevzel oblast, preprečil ustanovitev nemških brambovskih enot in na mejo od Radgone do Dravograda poslal svoje čete s ciljem zavzeti Celovško kotlino in ohraniti enovito Koroško. Na hitro ustanovljen Narodni svet za Mežiško dolino je na pomoč poklical nadporočnika Franja Malgaja iz Celja, ki je v Dravogradu razorožil posadko nemških vojakov in nadaljeval pot proti Črni, Pliberku in Velikovcu. Narodni svet v Ljubljani je obema prepovedal nadaljevanje akcij. Nemci so zastoj izkoristili, se organizirali in izvedli protiofenzivo, Maistrovi in Malgajevi vojaki so se morali umakniti. 10. 10. 1920 je prišlo do plebiscita. Razen Mežiške in Dravske doline je bila za Slovenijo Koroška zgubljena. Obema borcev za Koroško in padlim za severno mejo so njuni borci v spomin postavili Maistrov doprsni bronasti kip v mariborskem Rotovžu, ki ga je partija dala odstraniti, po osamosvojitvi pa je bil postavljen velik bronast kip s sabljo. Na

Smerokaz za Malgajevo pot

Dobrijah je postavljena kamnita piramida s štirimi topovskimi krogli ob temelju. To so Nemci podrli, ZB pa je leta 1947 postavila večji spomenik s simboli Malgaja in NOB v zahvalo padlim za svojo domovino v drugi svetovni vojni. Domoljubno društvo Franja Malgaja je ob finančni podpori Občine Ravne za 91. obletnico smrti Franja Malgaja, 7. maja 2010, organiziralo predstavitev spomenika na primernejšo lokacijo. Na proslavi naslednje leto je društvo slovesno razvilo društveni prapor s poudarkom povezovanja domoljubno mislečih ljudi vseh treh dolin: Dravske, Mislinjske in Mežiške. Podpisanemu je pripadla čast pripetja traku za Dravsko dolino. Tudi Dravograd se ponaša s spomenikom Maistrovim borcem za severno mejo v letih 1918–1919. Stoji sredi trga pred Vidovo cerkvijo. Postavile so ga "jugoslovanske sestre" v Dravogradu, in sicer z Maistrovim besedilom: "Umrli smo za meje domačije in terjamo, da vi, ki ste ostali, z dejanji boste dokazali, da težka zemlja nas zastoni ne krije!"

Z domoljubnim državnim praznikom na dan 21. novembra, praznikom generala Maistra, domoljubna veteranska združenja in vsi domoljubni Slovenci dokazujemo, da se zavedamo, od kdaj Slovenci smo, kaj smo, kdo so častivredni in slavni možje naše kulture, zavedamo se upornih dejanj, ki so skozi zgodovino pripeljala do samostojne države Slovencev, in jim s spominjanjem izkazujemo čast in dokazujemo, da smo njihovi vredni nasledniki, kakor je govoril Slomšek.

General in pesnik Rudolf Maister Vojanov je ob prezgodnji smrti svojega učenca, pesnika ter podrejenega pogumnega častnika napisal lepo pesem z naslovom Malgaj (zadnja kitica):

"In večkrat, ko se spušča mrak,
izgloda se iz tihih ur,
zapušča mirni svoj Šent Jur
in hodi na Mežico v vas
in v okna trka znani glas:
O, jaz ne spim! Le čakam vas,
da gremo skupaj čez Šent Vid
med brate našo Zilo pit."

Malgajev spomenik

Koroški gasilski zavod

Franc Areh

Gasilska enota Ravne je bila ustanovljena za potrebe železarne leta 1947 in je delovala do leta 1991. Zaradi reorganizacije so se družbe v takratni *fabriki* razbile in nastale so nove organizacije. Ustanoviteljica Koroškega gasilskega zavoda pa je občina Ravne na Koroškem.

Zavod ima koncesijo za prometne nesreče in za nevarne snovi za vse občine v Mežiški dolini in občino Dravograd. Izvajajo reševanje z višin, servis gasilnih aparatov, razne druge servise, pregled hidrantnega omrežja in podobno. Za varnost v podjetjih imajo sklenjene pogodbe z organizacijami v železarni in izven nje, na primer v podjetjih, kot so Lek Prevalje, Tab Mežica, TRO Prevalje, Petrol Energetika, Metal sistemska tehnika, Akers, d. o. o., Cronik d. o. o., Monter Dravograd in še druge. Tam zagotavljajo 24-urno požarno varnost. V njihovem sklopu sodelujejo s PGD Ravne in Kotlje, tako da so na terenu še bolj učinkoviti, prav tako zelo dobro sodelujejo z vsemi prostovoljnimi gasilskimi društvi v Mežiški dolini. V sistem javljanja požarov, ki so ga pred kratkim zgradili, se priključuje vedno več uporabnikov, kar je okrepilo že tako dobro varnost javnih objektov in je zelo skrajšalo odzivni čas, v katerem zdaj gasilci izvozijo v eni minuti.

V Koroškem gasilskem zavodu je zaposlenih petnajst strokovno

Poklicna gasilska enota Ravne na Koroškem

usposobljenih gasilcev ter njihov direktor, poveljnik ter administrator, ki se morajo spoprijeti z vsemi nepredvidljivimi dogodki na terenu. Zato se morajo vsi zaposleni vsake tri mesece udeležiti psihofizičnih vaj in testov, ki jih morajo opraviti stoodstotno. Zavod uspešno vodi Franc Juteršek, mag. upravnih ved, ki je direktor in hkrati poveljnik javne gasilske družbe. Franc ni samo poklicni gasilec, saj se je njegovo poslanstvo začelo že v PGD Prevalje, kjer je opravljal razne strokovne funkcije, sedaj pa je član PGD Libeliče. Ima že kar lep, 45-letni staž gasilca, nosi pa čin višjega gasilskega častnika II. stopnje.

V zavodu zelo dobro skrbijo za posodobitev tehnike, saj so v zadnjem času svojemu voznemu parku dodali 32-metrsko avtolestevo in avtocisterno Volvo GVC-24-900 za devet tisoč litrov

vode. Vse to jim narekuje, da morajo biti gasilci vedno visoko strokovno podkovani, to znanje pa si pridobivajo na vajah in raznih predavanjih ter na učnem centru na lgu. Letno imajo poklicni gasilci več kot 500 intervencij. Zaradi slabih prostorov in prostorske stiske imajo željo, da bi zgradili nov sodoben center za zaščito in reševanje, kjer bi se združile vse sile za reševanje. Idejni projekt je že narejen, želijo pa si, da bi bil tudi realiziran. Kolektiv zavoda pa si prav tako želi še močnejše sodelovanje z vsemi gasilskimi enotami v koroški regiji.

Franc Juteršek želi vsem Korošcem v letu 2016 veliko uspehov ter zdravja in da bi jih po poklicni strani čim redkeje potrebovali.

Zbor koroških vodnikov PZS

Mirko Tovšak

V okviru Meddruštvenega odbora PZS za Koroško deluje kar 14 planinskih društev, v katere je včlanjenih več kot 3000 članov. V vseh teh društvih delujejo številni vodniki Planinske zveze Slovenije, ki redno pripravljajo in organizirajo pohode v domača in tuja gorstva. Za pridobitev licence morajo izpolnjevati nekatere pogoje, kot so ustrezna usposobljenost, vsakoletno izobraževanje in usposabljanje, aktivno vodenje letno najmanj petih

Predsednik OVO poroča o delu odbora.

organiziranih pohodov v gore, predvsem pa vsestranska predanost vrednotam planinske dejavnosti. Njihovo delo temelji na prostovoljstvu, zato za opravljanje svojega dela ne prejemajo nikakršnih denarnih nadomestil.

Na Koroškem imamo tako po zadnjih podatkih 89 registriranih planinskih vodnikov, torej povprečno skoraj 7 vodnikov na društvo, kar uvršča planinska društva na Koroškem v okviru PZS v sam vrh števila usposobljenih vodnikov glede na število članov v planinskih društvih.

Območni vodniški odbor, ki ga vodi Rudi Ambrož iz PD Radlje ob Dravi, pripravi vsako leto zgoščenko, na kateri so navedeni vsi organizirani pohodi koroških planinskih društev v naslednjem letu. Ta zgoščenska je vodilo planincem v društvih, ko se odločajo, katerih pohodov se bodo med letom udeleževali. Na zgoščenci so navedeni datumi planiranih pohodov, predvideni vodniki in ostali podatki, ki jih potrebujejo planinci za lažjo odločitev za udeležbo na organiziranih pohodih. Sicer pa odbor skrbi tudi za organizacijo in izvedbo vsakoletnih usposabljanj planinskih vodnikov ter druge aktivnosti, vezane na delovanje območnega vodniškega odbora.

Letošnji zbor vodnikov je bil v dvorani gasilskega doma v Črni na Koroškem. Udeležilo se ga je okrog 70 vodnikov. Na zboru smo bili med povabljenimi gosti

Nastopili so tudi učenci OŠ Črna.

Marijan Lačen je tudi sam prehodil K24.

tudi županja Občine Črna na Koroškem Romana Lesjak, predsednik MDO PZS za Koroško Mirko Tovšak in predstavnik izvršilnega odbora vodniške komisije pri PZS. V uvodnem delu je predsednik PD Črna Marijan Lačen predstavil krajši film o krožni poti K24, ki poteka po vseh pomembnejših vrhovih Koroške. Ta pot je namenjena najbolj usposobljenim in kondicijsko dobro pripravljenim pohodnikom, saj jo je treba prehoditi v enem zamahu v 24 urah. V nadaljevanju je predsednik OVO še poročal o delu njihovega odbora v letu 2015 ter predstavil izhodišča programa dela za naslednje leto.

Skupinski posnetek vodnikov

90 let Kristine Presečnik, Bogatčeve Tine

Vančy

Foto: Danijela Sekolovnik

Poverjeniki Rdečega križa Dravograd ob koncu leta obiščejo starejše občane, jim zaželimo srečo ob prihajajočem novem letu in jih obdarimo s skromnim darilom.

Tako smo nameravali obiskati tudi Kristino Presečnik - Bogatčevo Tino, pa so mi prišepnili, da v soboto, 12. decembra, praznuje svojih 90 let na turistični kmetiji pri Vrajenku na Viču. Tako sem se s šopkom odpravil kar tja in ji zaželel še veliko zdravih in klenih let. Bila je pa tudi lepa prilika za to svečano fotografijo z njo in njenimi najdražjimi.

Kristina Presečnik v družbi Janeza Juriča

Kmetija Bogatec leži nad Kozjim vrhom in je najvišje ležeča kmetija pod Košenjakom (1250 m). Kristina, Bogatčeva Tina, je dolga leta sama vztrajala na njej, zdaj pa tu že gospodarijo mladi.

Kljub 90 letom pa je Tina še vsa cvetoča in vedno nasmejana.

Tako ji tudi v imenu bralcev Viharnika želimo še veliko srečnih in zdravih let!

Justika in Adolf Lenart sta slavila 50 let skupnega življenja

R. Cigale

Ko človek najde sorodno dušo, je vse drugače. V dvoje je lažje uresničevati zastavljene cilje. V dvoje je lepše iti skozi življenje, začinjeno z ljubeznijo, zvestobo, s spoštovanjem, potrpežljivostjo, hvaležnostjo. Ne da pa se izogniti tudi težkim trenutkom, žalosti, jezi, bolezni, kar pa v dvoje tudi lažje prenašaš.

Justika in Adolf Lenart sta si obljubila zvestobo pred 50 leti v cerkvi sv. Urha v Podgorju. Dolf, kot ga kličejo sorodniki in prijatelji, je odraščal v Radušah na Klančnikovi kmetiji. Svojo izbranko Justiko je spoznal v Velenju, kamor si je prišla služiti kruh iz Vitanja. Hitro sta spoznala skupne interese, ki so vodili k ciljem: se osamosvojiti, se z ljubeznijo svojega življenja poročiti, si ustvariti lasten dom in družino.

S trdim delom in močno voljo sta si postavila hišo v Starem trgu pod Vupotovo domačijo, ki jima je še vedno prijeten dom in kjer ju rada obiščeta sin Darko in hči Renata z družinama.

Njuna vrata so vedno odprta za sosede, sorodnike in prijatelje, ki jima

bogatijo življenje. Tudi zato sta si ob praznovanju zlatega jubileja zaželela, da se jima pridružimo na zlati poroki 18. oktobra 2015. Cerkveni obred je vodil gospod župnik Bernard Geršak v cerkvi sv. Radegunde v Starem trgu. Veselo poročno slavlje pa smo nadaljevali v gostišču Duler.

Zlatoporočencema želimo veliko zdravja in še dolgo skupno življenjsko pot. Še imata cilje, ki čakajo, da jih realizirata, še imata pričakovanja in želimo, da se jima uresniči.

Spomin izpred petdesetih let na torti

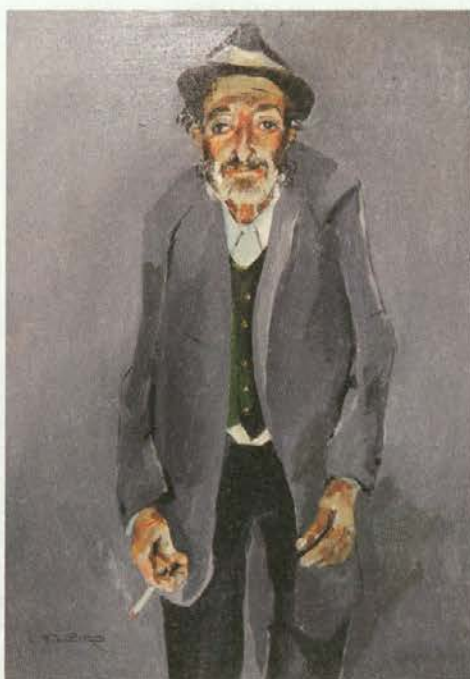
Slavljenca s sorodniki in prijatelji

Za sosedovimi vrati Šnel Pepi

Marta Merkač, članica KMC

Kdo je Jože Motnik, bi vedel malokdo na Koroškem. Če pa bi iste ljudi povprašali po Šnel Pepiju, bi se mnogim razjasnil obraz: "Ja, tega pa poznam s ceste, po podobi, kako jo *mašira* v dolgem razpetem plašču, s klobukom na glavi in cigareto v roki." Leander Fužir ga je upodobil na šestih slikah. Takšnega, kot ga poznamo, takšnega, kot prepeva o njem Milan Kamnik: "Šnel Pepi je *mušter* za *marskirga* atleta, on lita, ko hodi, on hodi, ko lita."

Kdaj je Šnel Pepi izginil s koroških cest, ne vem. Po prometni nesreči, pravijo, je pristal v bolnišnici. Od tam se je preselil v Dom starejših občanov na Prevalje. Zdaj živi aktivno domovsko življenje. Balina, poje in kljub poškodovani nogi tudi zapleše. Njegova nova ljubezen je

Portret Šnel Pepija, avtor Leander Fužir

izdelovanje rož iz krep papirja. Na tisoče jih je že izdelal in z žarom v očeh jih poklanja. Tudi jaz sem prejela šopek. Na prireditvi je bilo to, v medgeneracijskem centru na

Ravnah. Ugledala sem ga obkroženega z množico pevk, smejal se je, a si ni bil prav nič podoben. Povsem drugačen je danes, brez svoje značilne cestne pojave. Ko sem pred leti z avtom še vozila mimo njega, sem bila prepričana, da nima ne doma ne svojih sredstev, da tava od kmeta do kmeta. Pa to sploh ni res. Štorov Pepi z Zelen Brega je bil zaposlen kot vodja skupine v Papirnici Prevalje. Na Perzonalah je imel stanovanje in si kuhal sam. Bil je družaben. Spominjajo se ga kot poštenega človeka in kako je pred delom vedno skrbno *mašine* pregledal.

Kdaj je postal hitri hodec med koroškimi kmetijami, nisem izvedela. Je pa to svoje življenje ljubil in bi se menda takoj vrnil vanj, če bi mu noga dopuščala.

Tri osebe v enem človeku sem spoznala na prireditvi za Pepija. "Majhna želja, velika sreča" so jo poimenovala prostovoljke, ki so mu pripravile presenečenje. Odslej bo lahko Pepi tudi bobnal, kar mu je bilo na delavnici na Taboru v Topli to poletje najbolj pri srcu. Tam je izrazil željo, da bi imel svoj afriški boben. Prostovoljki Tina in Marta Vrenčur sta mu to željo izpolnili.

Kako malo je včasih treba, da osrečiš

človeka. Za začetek je dovolj, da mu prisluhneš in da ga slišiš.

Če bo tudi vas kdaj pot zanesla na trg na Ravnah na Koroškem, pojdite za vonjem po kavi in sveže pečenem pecivu. Sledite pesmi, ki zveni iz prostorov nekdanjega magistrata. Nagovorile vas bodo stene, prekrite z izdelki ustvarjalnega, vedrega tretjega življenjskega obdobja. Iz bogatega programa centra boste zanesljivo našli kakšno aktivnost zase po svoji meri.

Foto: Blaž Mlinšek

Šport

O smučarskem pohodništvu

Peter Zajc, RRA Koroška

Smučarsko pohodništvo se po svojih lastnostih uvršča nekam med klasični tek na smučeh in turno smučanje, njegova bistvena značilnost pa je umik v naravo, stran od natrpanih smučišč, kjer lahko uživamo prvinsko doživljanje narave. Smučarsko pohodništvo je pri nas še relativno slabo poznan šport na prostem, marsikje v tujini pa že uveljavljena oblika zimskega športa.

Na Norveškem mu pravijo *fjellski*, v Severni Ameriki *nordic backcountry*, na območju francoskih Alp *randonnée nordique*, v nemško govorečih predelih pa *skiwandern*.

Tovrstni šport na prostem ne potrebuje urejenih snežnih površin, saj oprema omogoča gibanje po celem snegu. Smuči so podobne narebranim smučem za klasični tek, vendar so nekoliko širše in z robniki na strani. Čevlji so nekoliko robustnejši kot tisti za klasični tek, pogosto tudi ojačani na predelu gležnja, a še vedno mehkejši in lažji v primerjavi s čevlji za alpsko smučanje. Palice so nekoliko krajše od tistih za klasičen tek na smučeh in s širšimi krplicami na dnu, kar omogoča lažjo oporo ob gibanju po celem snegu.

Čeprav je smučarsko pohodništvo danes v Sloveniji šport na prostem, ki se šele uveljavlja, je tovrstna aktivnost bila v preteklosti na Pohorju že prisotna. Pohorske planje, travišča na ovršju Pohorja,

Smuči za smučarsko pohodništvo slovenskega proizvajalca Foto: Peter Zajc

Narebrana površina smuči
Foto: Peter Zajc

Smučarska pohodnika v bližini Jezerskega vrha v 30 letih 20. stoletja (Pokrajinski arhiv Maribor)

so kot ostanki nekdanjega časa postali obiskovalcem kmalu zanimivi. Zaradi blagih terenov in odprtih razgledov je Pohorje postalo še posebej privlačno za prvinsko obliko smučarskega pohodništva. Predvideva se, da so bile smuči na Pohorje prinesene po vzoru iz tujine. Nad njimi naj bi se v 2. polovici 19. stoletja na izobraževanjih v Avstriji navdušili gozdarji. Kaj kmalu pa so tehniko izdelovanja smuči obvladovali tudi domačini. Ponekod so jim pravili tudi "dolge krplje", kar nakazuje, da so domačini krplje poznali in jih uporabljali pred smučmi.¹

¹Povzeto po <https://snezkanje.wordpress.com/d-o-m-o-v/>

Zahodno Pohorje s svojimi planjami, slemenimi in odprtimi razgledi nudi skoraj idealne možnosti za razvoj smučarskega pohodništva. Na tem delu Pohorja že od leta 2014 prirejajo Pohorijado – skupno turo smučarskega pohodništva in druženje. S promocijo tega športa na prostem je v letu 2014 začela RRA Koroška v okviru izvajanja projekta "Ureditev rekreacijskih in turističnih poti na zahodnem Pohorju v območjih Natura 2000".

Pohorijada 2014,
16 udeležencev
Foto: Peter Zajc

Pohorijada 2015,
18 udeležencev
Foto: Peter Zajc

Ta dokument je nastal s finančno podporo Finančnega mehanizma EGP. Za vsebino tega dokumenta je odgovorna izključno RRA Koroška in zanj v nobenem primeru ne velja, da odraža stališča Nosilca Programa Finančnega mehanizma EGP.

Pot v Bosansko Krupo Šoferske zgodbe

Marjan Čuješ

Na pot v Bosansko Krupo sem se odpravil v večernem mraku. Voziti v nočnem hladu in pri dobrih lučeh, ki so jih takratni tovornjaki že imeli, mi je bilo vedno v užitek. V tem kraju se je odvijalo prikazovanje dela v gozdarstvu in napredka pri razvijanju orodja in strojev za te namene. V mirni noči, brez posebnega prometa, sem se prepustil svojim mislim, vendar pa z nekim nepojasnenim občutkom. Včasih se mi je zazdelo, da vidim obrise kakšnega prikritega vozila nedaleč od ceste, vendar me to ni vznemirjalo. Ko sem se preko Gorjancev spustil na hrvaško stran, pa me je v bližini Ozalja z modro lučjo ustavila prometna milica. Dva oborožena policista sta skočila na vsako stran tovornjaka in oba naenkrat tudi odprla vrata. Ko sta se z lučjo v rokah prepričala, da sem v kabini sam, me je eden spraševal, če sem med potjo opazil kaj nenavadnega, medtem ko je drugi preiskoval podvoze vozila. Ker v tem

pogledu nisem imel kaj povedati, me je opozoril, da naj na nekem osvetljenem mestu zamenjam žarnico v levem žarometu, ker ne sveti v redu. To sem tudi storil, vendar pa podvomil, da je bil to glavni vzrok moje ustavitve. V zgodnjem jutru sem se ustavil pred hotelom v Bihaču, kjer me je čakala rezervirana soba. Samo osvežil sem se in med branjem mirno počakal na srečanje s kolegom iz Ljubljane, da sta mi pojasnila, kje je planota v Bosanski Krupi, kjer se bomo spet srečali.

Makadamske ceste v tisti kraj se še vedno spominjam, saj po slabši niti kdaj prej niti pozneje nisem več vozil. Ko sem se po nekaj kilometrih prevožene poti ustavil, nisem vedel, kaj storiti. Nobena hitrost ni bila prava. Več sem bil v stropu kabine kot na sedežu, tako me je premetavalo. Hidravlični sedež takih lukenj ni več amortiziral. Nekaj časa sem sedel in gledal, kako se centimetri prahu nabirajo na vetrobran, nato sem pa začel posnemati vozila, ki so me prehitevala ali mi prihajala naproti. Tudi naloženi tovornjaki so vozili zelo hitro. Če se tem vozilom ne polomijo vzmeti, se tudi mojemu kamionu, ki je prazen, ne bodo. Ko sem tudi sam zaplaval čez tiste luknje, je bilo pa kar znosno. Čim

sem zavil v hrib, je bila pa tudi pot boljša. Na neki serpentin sem prehitel dvigalo, ki je običajno na kaki železniški postaji za razkladanje vagonov, in premišljeval, kaj bo le počelo v teh hribih. Smilil se mi je pa tisti voznik, ki je bil bolj podoben mlinarju kot šoferju, saj je bilo dvigalo brez kabine. Ko sem končno prispel na določeno planoto, sem tam zagledal pisano paletno ponudnikov, opremljenih s stroji in orodji, potrebnimi za delo v gozdarstvu. Kamion sem postavil ob kup za moje dvigalo primernege lesa, nato pa odšel na ogled drugih stojnic. Predstavnik Jonseredsa iz Ljubljane sta prikazovala delo z veliko motorno žago, ki jo morata upravljati dva delavca. Podobno kot nekoč legendarno *amerikanko* na ročni pogon. Na drugi strani planote so delovali ogromni traktorji, sodeloval pa je tudi pravi buldožer. Tako debelih bukovih hlodov pač ne vidiš pogosto. S svojim dvigalom pri teh hlodih nisem imel kaj iskati, zato sem se pri svojem kupu lesa od časa do časa spravil na dvigalo in prikazoval nakladanje različnih debelin lesa. Tudi tu je bilo veliko gledalcev. To je bilo pa tudi vse, kar sem lahko tam pokazal. Prazni kamioni so med tem v vrsti čakali na nekoga, ki jih bo naložil. To je bilo prav tisto dvigalo, ki sem

ga prehitel na cesti v hrib. Le to dvigalo je bilo kos tistim ogromnim hlodom, ki jih je navlekel buldožer. Samo po štiri ali pet kosov na prikolico ali kamion pa je bil že naložen!

Med prvimi sem zapustil prizorišče, da sem se izognil tistim oblakom prahu, ki se med prehitevanjem ali srečevanjem z drugimi vozili kar niso hoteli poleči. Prahu sem se rešil šele na črpalki v Bihaču, kjer sem opral sebe pa tudi kamion. V bifeju pri črpalki so mojo pozornost pritegnili gostje, ki so se nekaj zaupno pogovarjali in niso pokazali tiste običajne veselosti, ki jo v tistih krajih po navadi izkazujejo. Ko sem napolnil rezervoar in nakupil malico za po poti, saj za kosilo ni bilo časa, sem se pognal na cesto. Kolega iz Ljubljane sta mi namreč obljubila hidravlično črpalko za moje dvigalo, ker jima jo je zapustil nek serviser, da je ni vlačil nazaj na Švedsko. Vendar me preveč dolgo na skladišču v Ljubljani ne bosta čakala, sta še dejala in odšla na kosilo.

Kot so pozneje ugotovili, je na črpalki puščalo le tesnilo na ohišju, sicer pa je v redu delovala. Ura je bila štiri popoldne, ob osmih bo pa nastopila že tema. Tako hitro s svojim MAN-om še nikoli nisem peljal, saj sem prišel iz Bihača v Ljubljano v štirih urah. Kolega sta bila tam z Oplovim karavanom le malo pred menoj. Hitenje je bilo pa zaman, saj je skladiščnik že odšel in po črpalko sem se moral vrniti drugo jutro. Prespal sem pri prijatelju v Mengšu in se naslednjega dne pojavil s črpalko v naši delavnici v Mislinji, kje sem jo tudi predal, čeprav bi jo lahko obdržal, saj sem vedel zanjjo le jaz. Zakaj omenjam to hidravlično napravo, ki običajnega bralca gotovo ne zanima, bom vseeno pojasnil, ker mi je prav ta povzročila kar nekaj nevšečnosti. Na mojem kamionu je po nekajmesečnem delovanju odpovedala prav črpalka. V delavnici so ugotovili, da je počil eden od številnih batov, ki porivajo olje v cevi, in v svojem ohišju tudi zablokirali. Ker garancija še ni potekla, sem moral doma čakati na serviserja, ki pa ga ves teden ni bilo. Ko sem po nekaj dneh v delavnici na pultu zagledal pokvarjeni bat, sem omenil mojstru, da imam prijatelja orodjarja, ki se ukvarja z zelo specialnimi izdelki in bi mi gotovo izdelal novega, če mu ga prinesem v izdelavo. Ker sem imel čas, saj sem bil na dopustu, me je prijatelj že naslednje jutro odpeljal v Šentjur. Kolega obrtnik se je takoj lotil dela. Izdelal je bat, ga kalil, zbrusil in cementiral, tako da sem se ob izteku delovnega dne že pojavil v naši delavnici in izdelek, ki je bil dolg deset centimetrov in en centimeter debel, v veselem pričakovanju izročil mojstru. Ta obeh batov na prvi pogled sploh ni ločil. Vendar me je razočaral, ko mi je povedal,

da direktor našega obrata ne dovoli vgradnje tega tujka, češ da nam servis reklamacije ne bo priznal. Prosil sem ga, da naj samo poskusijo, kako bi se ta novi del obnesel, saj nisem hotel razočarati prijatelja v Šentjurju, ki se je tako potrudil in imel radi mene tudi kar velike stroške. Kako mu naj povem, da novega bata niti preizkusili nismo? Preden sem odšel domov, sem mojstru razočarano zabrusil, da bom drugič udaril po tem batu s kladivom, tako da ga res ne bo mogel uporabiti nihče drug, saj je moj in podjetja ni stal niti pare! Besen sem odšel, ker je bil ves trud prijatelja in tudi moj zaman. Pozneje sem vseeno ugotovil, da bi bilo bolje, če bi namesto izrečenega stavka takrat udaril s kladivom po svojem jeziku. Ko je nova črpalka le prišla, me je direktor poklical na zagovor. Opozoril, me je, da se mu moje izjave, izrečene v delavnici, ne *dopadejo* in da naj jih v prihodnje zadržim zase. Poparjen sem odšel po kamion v Mislinjo, tam pa me je ves sladek pričakal ostareli mojster in mi poročal, kako je prav on pregovoril šefa, da je bat tako kvaliteten, da mu je dovolil vgradnjo in preizkus črpalke. Črpalko so preizkusili, in da odlično deluje, je še pripomnil. Res je delovala še dolgo, toda na nekem drugem kamionu. Nekatere prvotno vgrajene črpalke so imele prav to tovarniško napako, ki se je pokazala na mojem dvigalu, zato jih ni bilo treba vračati v tovarno in so jih stranke smele uporabiti za rezervne dele. To mi je obrazložil tovarniški serviser, ko sva bila nekaj dni skupaj na delu v Srbiji, kar pa je že druga zgodba.

Od dneva, ko sem odkril, od kod so prihajale informacije iz Mislinje do našega direktorja, sem se z mojstrom pogovarjal le še o vremenu. To je edina tema, ki nikomur ne škoduje, saj na vreme tudi s predolgim jezikom ne moremo vplivati. Pa naj se vrnem k temi, ki me je zaposlovala še nekaj časa potem, ko sem se vrnil iz Bosanske Krupe. Zakaj sta me tisto noč ustavila oborožena miličnika in zakaj so se mi zdeli gostje v bifeju v Bihaču zaskrbljeni? Tisto jutro so neki diverzanti na Muti ugrabili šoferja in tovarnjak v lasti Avtoprevoza iz Dravograda in ga prisilili, da jih je odpeljal v Bosno. Tam naj bi začeli vstajo zoper takratni jugoslovanski režim, kar pa jim ni uspelo, kar smo v časopisnih vesteh spremljali še več tednov. Vsi razen enega so žalostno končali. Neki znanec je zlobno pripomnil, da so prišli v državo dvajset let prehitro, saj so takrat pravi nasprotniki tedanjega režima šele odrasčali. Jaz sem bil pa raje tiho zato, da se mi ne bi bilo treba spet udariti po jeziku, ki me je radi nepremišljenosti že večkrat kaznoval.

Vajenec Vanči

Lipnik

Sprejemni izpit

Ko je bil sprejet sklep in Vančiju po *majstru* Jehartu preneseno sporočilo, da ga bo tovarna poslala v šolo, je vsa opravila v zvezi z vpisom prevzelo tovarniško tajništvo. Kmalu je bil iz šole obveščen o programu in datumu sprejemnega izpita, o pogojih vpisa ter o drugih šolskih zadevah.

Sprejemni izpit iz slovenščine, kemije in matematike. Trepet!

Vančijeva podeželska osnovna šola mu ni dala kaj prida znanja. Zlasti pa je moral v letu vajeništva predvsem trdo delati. Ni bilo možnosti za kakšno osveževanje ali dopolnjevanje znanja. Marsikaj od bornega znanja je bilo v letu dni pozabljenega. Do izpita pa je ostal le še slab mesec.

Po *ših*tu si ogleduje program izpita.

Slovenščina:

Če bi bilo treba denimo zdeklamirati deset pesnitev slovenskih pesnikov – takoj. Zapeti sto ljudskih pesmi po pet kitic – takoj. A kje, kdaj, v kakšni družini ... se je rodil Stanko Vraz in še kakšnih petdeset za slovenščino zaslužnih mož – ne, tega jih učiteljica pri slovenščini ni učila in učenci tudi niso vedeli, da bi morali to vedeti. Podobno je bilo glede slovnice. Učiteljica je po svoji presoji najbrž dovolj razložila, zakaj je neka beseda enkrat pridevnik, drugič prilastek. Gotovo pa je razlog za to razlikovanje premalo poudarila in učenci tega niso doumeli.

Kemija:

Učitelj je sicer nekaj malega govoril o atomih in molekulah, a tudi njemu ta snov očitno ni bila prav domača. Veliko večji poudarek je dal risanju, kajti za to je imel občudovanja vreden dar. Roka mu je kot za šalo drsela bodisi po šolski tabli ali po papirju; tudi pisati je znal prav umetelno. Kot bivši *sokolovec* je učenje izuril, da so pri odbojki, med dvema ognjema, smučanju po vrsti premagovali večje sosednje šole. Zato je kemija plačala svoj davek. Oksidacija, redukcija, valenca, afiniteta ...? Matematika:

Nekaj več pozornosti kot kemiji je učitelj sicer posvetil računstvu. Učenci so dobro obvladali računanje kubature lesa, prostornine sodov, odstotni račun ... Vendar je učence večkrat poslal na sajenje gozdnih smrečic, obrezovanje in sajenje sadja, okopavanje krompirja. A kaj so to enačbe z eno neznanko, z dvema neznankama? Reševanje po tej metodi, po oni metodi? Na te besede je Vanči naletel

prvič ravno v programu za sprejemni izpit. Kaj sedaj?

V tovarni je bil ravno takrat na počitniškem delu gimnazijec Marjan, sin *majstra* Jeharta. Beseda je dala besedo in Vanči mu je potožil svoje skrbi. Marjan mu je posodil matematični zvezek domačih nalog iz četrtega letnika takratne nižje gimnazije, kar naj bi bilo enako podeželski osemletki. Vzorno urejen zvezek! Časa in priložnosti za ustno pojasnjevanje nista imela, saj sta bila oba na *ših*tu.

Tako je Vanči po zvezku skušal ugotoviti, kaj so enačbe, kako izgledajo, kako se jih rešuje. Manjkal mu je recept za reševanje, zato je rešitve samoučno iskal po zdravi pameti. Delno mu je uspevalo.

Kar bo, pa bo, si je dejal, ko so mu iz tajništva sporočili, da mu zadnji teden pred začetkom šole ni treba prihajati več na *ših*t. Sprejemnega izpita niso niti omenjali, dasi je bil za Vančija v zadnjem mesecu prava mora.

Izpit iz vseh treh predmetov je opravil z najnižjimi prehodnimi, tako rekoč milostnimi ocenami 2, 2, 2. Pomilovalno, a za začetek vendarle nekaj je. Trda bo, si je mislil sam pri sebi.

Z nadaljevanjem šolanja pride sprememba

Usnjarski tehnikum v Domžalah je imel dijaški internat. Stanovanje dijakov, prehrana in pouk – vse se je odvijalo pod isto streho. Glede na Vančijev klavrn, komajda zadosten uspeh na sprejemnem izpitu, ga je na začetku čakalo trdo učenje, da je začel z učno snovjo počasi dohitevati sošolce, ki so sveže znanje prinesli iz nižjih gimnazij in drugih osemletk. Njegovo trdo življenjsko, star je bil komaj 14. in 15. let, vajeniško leto se mu je poznalo ne samo v pozabljanju osnovnošolske snovi, celo zrasedel je v tem letu komajda za kakšen centimeter. Ko pa je bil sedaj v internatu deležen redne pravočasne prehrane,

dovolj spanja, počitka in športa, je v naslednjem letu zrasedel 15 cm v višino. Sam sebi se je zdel okoren, saj njegovi privajeni gibi niso dohitevali hitre rasti. V tem slogu so se nadaljevala tudi naslednja šolska leta.

Tri leta je bilo treba, da je v njegovem tretjem letniku, v šolskem letu 1958/59, predsednik ljubljanskega ljudskega odbora (župan) dr. Marjan Dermastia, ko je po takratnih okrajnih šolah podeljeval knjige najboljšim učencem, za Vančija lahko zapisal:

NAJBOLJŠEMU UČENCU

TEHNIČNE SREDNJE USNJARSKE
ŠOLE Domžale

Zares, Vanči je sam sebe vpraševal, če je to res, ko so med počitnicami ljubljanske šolske oblasti zbrale najboljše učence srednjih šol in jih za nagrado (poleg podarjene knjige) pod vodstvom izkušenih profesorjev z manjšim avtobusom popeljale na dvodnevni izlet po Sloveniji.

Vanči kar ni mogel dojeti, da se to dogaja tudi njemu. Klavrn izid sprejemnega izpita mu je bil legel na dušo. Pri vsakem šolskem spraševanju, pisanju šolskih nalog in drugih preverjanjih znanja je imel občutek, da se vedno znova skuša pobirati z dna. Sedaj pa ga učiteljski zbor nenadoma postavi na vrh? Da, tudi to je življenje – s padci in vzponi!

Konec

Miklavž je prišel, modlimo

Irma Marija Zajc

Miklavževanje je mimo, otroci so dobili darila. Nekateri so zadovoljni, drugi ne, vse je odvisno od dojemanja pomena tega svetega moža.

Spomini so me ponesli nazaj v otroštvo. Bližal se je prihod Miklavža, pazila sem, da sem bila še bolj pridna kot običajno, kajti ta pametni mož je vse opazoval in videl. Seveda sem si za darilo želela marsikaj, a sem obenem vedela, da

je Miklavž skromen mož, zato s prošnjami nisem pretiravala. Kakšen dan ali dva pred praznikom sem napisala pismo. Spomnim se, da sem uporabila vse barvice in svojo prošnjo barvito napisala ter okrasila še z rdečimi rožicami in zelenimi listi ob straneh. List sem prepognila ter ga odnesla na vrh stopnic, na šos, kot smo mu pravili. Vtaknila sem ga v luknjo v zidu. Zvečer sem se vsa srečna spraševala, le kdaj in predvsem kako bo Miklavžu uspelo vzeti moje pisemce.

V času moje mladosti je v tem zimskem času zapadlo veliko snega. Tudi na šosu, kjer je bilo shranjeno pismo, ga je nekaj napihal veter. Zanimalo me je seveda, kako je Miklavž pismo vzel, ne da bi pustil sledi. Zjutraj sem takoj odhitela pogledat in pisma ni bilo, sledi pa tudi ne.

Z obiski Miklavža in *parkelj*nov je bilo pač tako, da menda ob visokem snegu niso mogli priti vsako leto. Če pa so prišli, verjemite, da sem *modlala* in prikimavala in komaj zadrževala jok. Menda bom pa ja vse prav povedala! Seveda sem prejela darilo, saj me je Miklavž vedno lepo pohvalil. Če pa Miklavža ni bilo na obisk,

me je darilo čakalo zjutraj v kuhinji na mizi. V velikem pričakovanju in spoštovanju do Miklavža sem ga previdno odpirala in bila hvaležna za vse dobrote. Prejela sem suhe hruške, kvoce, pečene *parkelj*ne in morda kakšno liziko, čokoladico ali pa napolitanke. V vrečki je bilo največ jabolk, lepih in debelih. Pa sem jih vohala in se spraševala, kako je mogoče, da dišijo enako kot naše *japke* v kleti.

Spomnim se, da sem mamo vprašala, kam gre Miklavž čez poletje. Pokazala mi je vrh Košenjaka in povedala, da ga je ravnokar videla, da je smuknil zadaj za vrh. Verjemite, da sem nešteto gledala tja na drugo stran, a žal Miklavža nisem nikoli ugledala.

Lepe spomine imam na ta čas in nekako jih skušam prenesti, vsaj s skromnimi darili in *kvocami*, na vnuke. Spet pa mi je grozno žal, da ne bodo mogli doživeti Miklavža, kot smo ga mi nekdaj. Prikrasjani so za pogledovanje skozi okno na obširno lesketajočo belino, na goste snežinke, ki so tvorile pravo zaveso, in na upanje, da bo Miklavž prišel, obenem pa, da *parkelj*nov morda le ne bo.

Milan Razdevšek 1924–2015

V sončnem novembrskem dnevu se je na slovenjgraškem pokopališču množica prijateljev in znancev poslovila od znanega meščana Milana Razdevška, dolgoletnega upravitelja Splošne bolnišnice Slovenj Gradec.

Njegov rojstni kraj je bil v Ponikvi pri Žalcu. Odraščal je v številni kmečki družini Flernetovih. Zaradi slovenske narodne drže in zavesti je družina v letih narodnoosvobodilnega boja preživela tragične dogodke. Oče Ivan je izdihnil v plinskih celicah v Dachau, najmlajši 16-letni sin Franc je bil obešen na Frankolovem, starejša sinova Ivan in Milan pa sta bila mobilizirana v nemško vojsko.

Kot mobiliziran nemški vojak je Milan preživel največjo tankovsko bitko v 2. svetovni vojni pri Kursku v Rusiji, kjer je bil leta 1943 tudi težko ranjen. Veliko šrapnelov so zdravniki odstranili iz ranjenega telesa, delček kovinske granate pa je Milan nosil v telesu ves čas življenja. Še kot ranjenec v nemški uniformi na bolniškem dopustu je odšel v partizanske vrste. Opravljal je pomembne dolžnosti v šaleško-mislinjskem okrožju OF, še posebej po prihodu 14. divizije na Štajersko. Osvoboditev je doživel maja 1945 v Celovcu. Partizansko uniformo je slekel leta 1946 in prvo službeno delo je začel v okraju Prevalje.

S Štefko Mlinar, Matvozovo iz Javorja, sta se poročila leta 1948. Rodila sta se jima sin Milan in hčerka Boža. Leta 1949 se je zaposlil v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec, najprej kot vodja kadrovske službe, nato pa kot upravitelj bolnišnice, kar je ostal vse do upokojitve leta 1988. Med delom si je pridobil naziv pravnik na Pravni fakulteti v Mariboru. Primarij dr. Drago Plešivčnik, dolgoletni direktor Splošne bolnišnice Slovenj Gradec, je ob slovesu prijatelja in odličnega sodelavca med drugim spomnil: "Milan ni nikoli zdravil bolnikov. V svoji špitalski karieri pa je veliko postoril za njihovo dobro počutje in razvoj bolnišnice. S službami, ki jih je vodil, je skrbel, da so računi vedno našli plačnika, da streh bolniških objektov ni zamakalo, da so bili prostori vedno ogrevani, da bolniki niso nikoli ostali brez toplih obrokov hrane tudi v najhujših časih vsesplošnega pomanjkanja. Zavzeto je sodeloval

pri vseh investicijskih naložbah, ki so pomenile razvoj in napredek zavoda. Teh pa ni bilo malo. Ob številnih krajevnih, občinskih in državnih priznanjih in nagradah je prejel tudi nagrado Mestne občine Slovenj Gradec, ki jo je podaril svoji bolnišnici za nakup mamografa."

Njegova družbena angažiranost je bila odmevna tudi na športnem področju. Bil je dolgoletni funkcionar in predsednik Rokometnega kluba Partizan in pobudnik ter vodja izgradnje športne dvorane v Slovenj Gradcu. Ob odprtju leta 1977 je Milan za te zasluge prejel Bloudkovo plaketo.

Veliko energije je Milan posvetil tudi ureditvi dostojnega obeležja na mestu zločina 100 frankolovskih žrtev. Kot aktivni odbornik v Spominskem društvu je bil nedvomno zaslužen, da je spominsko obeležje postalo spomenik državnega pomena. Predsednik Spominskega društva 100 frankolovskih žrtev Emilijan Fijavž je poudaril, da je bil Milan Razdevšek izjemno odločen in trden, da se smrt vseh nedolžno umrlih žrtev ustrezno obeleži in trajno ohrani. Ob 70-letnici zločina so Milana imenovali za častnega člana društva.

Čeprav je bil Milan Razdevšek dolgoletni upravitelj slovenjgraške bolnišnice, sta bili njegovo življenje in delo globoko povezani tudi z ljudmi in rojstnim krajem, s Ponikvo pri Žalcu. Nada Jelen Dražnik, predsednica Krajevne skupnosti Ponikva pri Žalcu, je prizadeto obudila prisrčne spomine "na srečanja z rojakom, prijateljem in tovarišem Milanom Razdevškom. Bil je častni član KS in častni član krajevnega odbora ZB Ponikva, član ZB za vrednote NOB Žalec in nosilec Grba Občine Žalec." Izgubili so izjemnega rodoljuba, ki je bil na svoj rojstni kraj zelo navezan in ponosen.

Na Milanovo pobudo so pred Stesko jamo, kjer so pogumne mladinke Ponikve in Podkrajca zdravile ranjenega ruskega vojaka, krajani odkrili spominsko ploščo (2010). Spominske svečanosti se je udeležil tudi ruski vojaški ataše v Ljubljani.

Kot dober poznavalec vojaških razmer v času NOB na šaleško-mislinjskem območju je s svojim poznavanjem takratnih dogodkov odločilno prispeval, da so v Andražu nad Polzelo leta 2014 odkrili ploščo v spomin ameriškim letalcem, ki jih je nemški okupator sestrelil 19. marca 1944. Spomin na padle letalce sta počastila tedanji ameriški veleposlanik v Sloveniji in vojaški ataše.

Milan Razdevšek je poleg številnih krajevnih in občinskih odlikovanj prejel tudi red zaslug Republike Slovenije z bronastim vencem, orden zaslug za narod s srebrno zvezdo, medaljo za hrabrost NOB in zlato plaketo ZZB NOB Slovenije.

V zadnjem desetletju svojega življenja je objavil številne zapise o ljudeh, s katerimi se je srečeval v času narodnega odpora. Bil je kritičen, občutljiv in prizadet zaradi preteklih in sedanjih razmer. Njegovi pisani besedi so odgovorili med

drugimi nekdanji predsednik dr. Danilo Türk, dr. Spomenka Hribar ter predsednika borčevske organizacije Ivan Dolničar in Janez Stanovnik. Kritične članke so mu objavljali *Delo*, *Večer*, *Svobodna misel*, *Naš čas*, *Špital* in *Viharnik*. Milan Razdevšek se je na svoji bogati življenjski poti zavzemal in tudi s peresom boril za pravične in humane odnose med ljudmi. Prijetno sem sodeloval z Milanom, ko je medvojne in povojne zgodbe v samozaložbi izdal v knjižici *Moji spomini* (2011).

Jože Potočnik, prof.

Oto Sekavčnik 1924 – 2015

Na zadnji novembrski dan smo se še zadnjič poslovili od uglednega in znanega Slovenjgradčana, gospoda Ota Sekavčnika.

Oto Sekavčnik je bil ponosen, da ima svoje korenine v starodavnem in znanem Starem trgu pri Slovenj Gradcu, ki ga krasiata večno zeleno Pohorje in znamenita Uršlja gora.

Šolsko in življenjsko znanje si je nabiral v domačem kraju in v Mariboru, preživel je bedo in krutost 2. svetovne vojne, v času svobode pa se je vrnil k svojim rojakom v Mislinjsko dolino. Tu je svoje življenjske moči delil kot predsednik Občinskega ljudskega odbora, tudi kot župan je bil markantna osebnost, nato pa je bil v drugi polovici prejšnjega stoletja tudi dolgoletni direktor Tovarne usnja.

Tovarna usnja Slovenj Gradec je bila poleg Tovarne kos (danes NIEROS), druga najstarejša tovarna v Slovenj Gradcu in je v času Sekavčnikovega vodenja postala eno najuspešnejših podjetij na Koroškem. TUS je bilo tudi eno izmed prvih slovenjgraških podjetij, ki je začelo osvajati zahtevna tuja tržišča. V slovenskem merilu je bilo vzorčni model vlaganja in sodelovanja s tujim partnerjem. Obrat gumirane žime, danes Johnson Controls, ki ga je takrat vodil Roman Grah, se je v sodelovanju z nemškim partnerjem hitro uveljavil in potrdil na evropskih tržiščih.

Iz matične Tovarne usnja Slovenj Gradec so se kasneje razvila še druga uspešna podjetja, ki so se v okolju uveljavljala ali pa se uveljavljajo še

danes: bivša Prevent in Mikon, Uteksol, Kosi in Johnson Controls.

TUS, ki ga je vodil Oto Sekavčnik, za njim Ivan Bošnik, je bil zraščan z okoljem in je bistveno pomagal pri razvoju in napredku naše občine.

Ob 140-letnici TUS je zapisano: "Sto in več niti nas veže s krajem in ljudmi, s krajevno skupnostjo in življenjem v njej: skrb za okolje, zdravstvo, kulturo, komunalno infrastrukturo, društvene dejavnosti, prireditve in druga prizadevanja, da bi bilo življenje nas vseh bogatejše in lepše."

Oto Sekavčnik je za svoje delo prejel številna društvena, občinska in državna priznanja, mnoge nagrade in tudi državna odlikovanja. Še posebej pa je bil počaščen, ko mu je pred tremi leti Mestna občina podelila listino o nazivu častni občan.

Zadnji čas se je odlično počutil v domu starostnikov. Kljub starosti je tudi tam potrjeval svoje govorniške veščine.

Oto Sekavčnik je bil osebnost z izredno voljo in delovno vnemo. Odlikovale so ga žlahtne vrednote: imel je veliko srce, odprto dobremu, naprednemu in lepemu.

V prijateljskem krogu mu veselje in šala nikoli nista bila tuja.

Življenjska pot našega Ota Sekavčnika je sklenjena, njegovo vsestransko bogato delo in njegov duh pa ostajata za vedno z nami.

Mag. Tomaž Primožič,

Usoda kruta je hotela,
tebe, mož, ati, dedi, nam je vzela.
Odselil si se tja,
kjer ni več trpljenja, gorja,
izpil grenki kelih si do dna
življenja svojega.
Od koder utihnil je tvoj glas,
žalost, bolečina domujeta pri nas.

Milan Trost

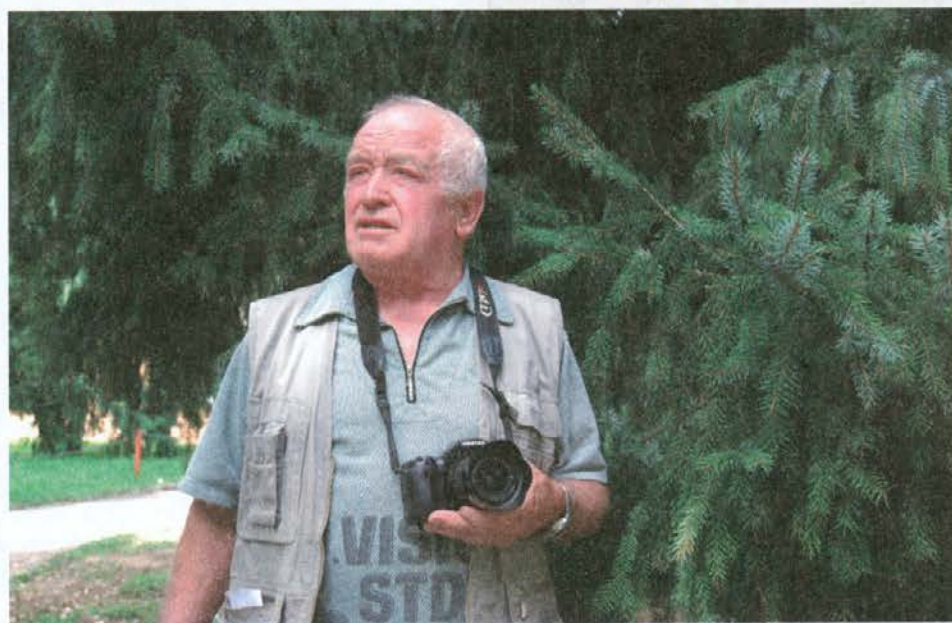
26. 4. 1956–17. 12. 2014

17. decembra je minilo eno leto, odkar nas je zapustil dragi mož, ati, dedi, tast in brat.

Naša srca so polna ljubezni do njega, hkrati pa nas boleče opozarjajo, kako močno ga pogrešamo.

Zahvaljujemo se vsem, ki obiskujete njegov prerani grob, mu prižigate sveče ter polagate cvetje.

Pogrešamo te žena Darinka, sin Bojan, hčerki Valerija in Natalija ter vnukinji Ana in Neža.

Franc Jurač

30. 11. 1937–5. 12. 2014

SPOMIN

**Naj luč na gomili tej nikoli ne ugasne.
Srce popotnika, ki se ob njej ustavi,
naj nosi košček njegovega spomina.
Tako njegova pot ostane večna.**

Minilo je že leto dni, odkar se je od nas poslovil dragi brat in stric Franc Jurač. Kogar imaš rad, nikoli ne umre, samo nekje daleč je ...

Hvala vsem, ki se ga z lepo mislijo spominjate in obiskujete njegov grob.

Vsi njegovi najdražji

Literati obudili spomin na Josipino Turnograjsko

Vančy

Literarno društvo Beseda Dravograd je organiziralo ekskurzijo v Gradec, kjer smo obiskali grob Josipine Turnograjske, prve slovenske pisateljice. Sprehodili smo se še ob jezeru Golica. Ob vrnitvi v Slovenijo smo se ustavili na turistični kmetiji pod Radeljskim prelazom, kjer smo pomicali in se poveseili ob zvokih harmonike, klarineta in lepo zapetih pesmi.

Prešernu v čast

Vančy

Foto: Ida Robinik

Literati društva Beseda Dravograd in bukvarnar Mirko Fajmut - Fajči, smo v sodelovanju z Javnim zavodom Dravit v dvorcu Bukovje pripravili počastitev spomina na Prešerna. Prebirali smo svoja dela, v goste pa smo povabili tudi vokalno glasbeno skupino Rute, ki nam je prepevala ljudske koroške domače in svoje uglasbene pesmi. Za popestritev večera nam je zapel operni pevec Janko Lapuh. Ob zaključku je zapel in zaigral še ansambel Prijatelji.

Literati so prebirali svoje nove, še neobjavljene pesmi in prozna dela. Pesmi so tudi prevladovali ta večer, 4. decembra, dan po Prešernovem rojstnem dnevu.

Operni pevec Janko Lapuh

Rojstni dan našega pesnika, imenovan tudi Ta veseli dan kulture, skušamo člani društva Beseda najbolj svečano obeležiti. Tako je tudi to za nas naš največji kulturni praznik. Podobno še praznujemo 14. februarja valentinovo. 8. februarja, na slovenski kulturni praznik, pa je v občini Dravograd dogovorjeno znotraj vseh kulturnih organizacij, da se organizira osrednja občinska proslava, ki jo vsako leto organizira drugo društvo. Za leto 2016 je že dogovorjeno, da bodo nosilke tega projekta vse združene gledališke skupine v občini.

Soorganizator Prešernovega večera Mirko Fajmut je prisotne povabil, da so si ogledali njegovo Bukvarno Fajči, ki jo ima v Bukovju ob dvorcu. Nanjo je še posebej ponosen in je tudi lahko, saj ima v njej več kot 180.000 primerkov knjig in revij. Da ne bo pomote, izpišem z besedo: sto osemdeset tisoč! Več jih ima le še Študijska knjižnica na Ravnah na Koroškem.

Tako je bil lepo kulturno izpopolnjen večer s slišano pesmijo, s pesniškimi drobci in veliko videnimi knjigami. Literati in Fajči se iskreno zahvaljujemo Dravitu, da smo lahko gostovali v dvorcu Bukovje, katerega Kavarnica je tudi lepo dopolnjevala doživetje s svojim romantičnim ambientom.

Glavna organizatorja prireditve: Janez Jurič - Vančy (levo) in Mirko Fajmut - Fajči (desno)

Zbrane je pozdravil predstavnik Javnega zavoda Dravit, ob njem vokalna skupina Rute.

Prireditev so zaključili Prijatelji.

Literati društva Beseda z gosti v gradu Bukovje

Popravek

V prejšnji številki Viharnika nam je zagodel računalniški škrtat. Na strani 9 je v zadnjem odstavku napačno napisan priimek direktorja Zavoda RS za varstvo okolja. Pravilno je dr. Darij Krajčič. Za neljubo napako se gospodu Krajčiču iskreno opravičujemo.

Uredništvo

*Bralkam,
bralcem in
soustvarjalcem
Viharnika
želimo srečno
2016*

Viharnik

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC**

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Vorančev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 39 480

02 88 42 684

e-mail: vihornik@gg-sg.si,
viharnik.gg@gmail.com

Direktor:

Silvo Pitržnik

Glavna in odgovorna urednica:

Marta Krejan Čokl, prof.

To številko je uredila:

Ida Robnik

Uredniški odbor:

Marta Krejan Čokl, Ida Robnik, Danijela Zaveršnik,
Saša Šuhel, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Mateja Uršnik

Lektorica:

Marta Krejan Čokl, prof.

Fotografija na naslovnici:

Foto: Ida Robnik

Oblikovanje in grafična priprava:

Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

Tisk:

ZIP center, d. o. o., Ravne na Koroškem

Na podlagi mnenja ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je
Viharnik proizvod informativnega značaja (tj. tarifne številke 3).

Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva.

Samotni jezdec Jani Rifel

Milena J. Cigler

Nekoč, v še ne tako daljni preteklosti, je obstajal Literarni klub Slovenj Gradec. In vsi, ki smo ga obiskovali, smo izšli iz njega bogatejši za znanje literature, retorike, pesništva in še marsičesa. In bili smo zelo povezani.

Sestajali smo se večinoma v Kulturnem domu in od tam tudi moje prvo poznanstvo z Janijem Riflom. Po navadi ga je prineslo sredi sestanka ali druženja. Potem je dolgo časa poslušal debato ter večinoma gledal v mizni rob, kot bi tam pisalo kaj posebno zanimivega. Ko smo že mislili, da ima kakšne probleme, se je pa oglasil z zelo tehnim in premišljenim dodatkom k naši debati.

Ko smo se morali zaradi lokalnih interesov posameznih občin raziti in ustanoviti občinske klube, nekaj časa Janija nisem več videvala. Potem pa sva se po naključju srečala v Šentjanžu, ko je nosil pošto. Srečanje je bilo takšno, da sem ga jaz *butnila* v ne vem, kateri del telesa, ker je hodil tako zamišljen, kot bi imel v glavi že pol romana. Razveselil se me je in sva poklepotala.

Mislím, da je še v času Literarnega kluba Slovenj Gradec napisal knjigo *Obletnica samote*, pred mano pa leži njegovo najnovejše delo z naslovom

Jani Rifel v družbi Janje Skutnik na predstavitvi *Razglednic* v slovenjgraški knjižnici

Razglednice. Če bodoči bralec misli, da bo naletel na opis krajev, se moti. Jani v naključno izbranih krajih išče samoto, občuduje naravo, beži pred hrupom, srečuje stare prijatelje in prijateljice.

Celo na obletnici mature ne zdrži dolgo in se sprašuje: "Kaj delam tukaj?" Potem odide ven in sam obuja spomine na tista leta. Potem se spet vrne in razživi se šele, ko jih ostane samo peščica. Vpraša jih: "Kako ste me doživljali takrat?" Sošolec mu odgovori: "Kot da si ves čas zunaj dogajanja!"

In to je vsa resnica o Janiju. Vendar pa je pravi mojster pisane besede, predvsem kratkih zgodb. Knjiga je zelo berljiva in lahko povem, da te pritegne, čeprav ne gre za razburljiva dogajanja. Nasprotno, on prav išče "dolgočasne" kraje, da se poglobi

vase, da občuti naravo, kjer nastajajo njegove slike ali razglednice.

Jani Rifel je svoje *Razglednice* predstavil letos 21. maja v slovenjgraški knjižnici.

S svojim značilnim odmaknjenim pogledom je sodeloval v predstavitvi vsebine knjige.

Pogovor je spretno vodila Janja Skutnik in Janija napeljala na izpovedi o doživljanju samosti v nekaterih opisanih krajih ter poštarskih dogodivščin v času službovanja.

Po Človeških dotikih so *Razglednice* Janijevo tretje prozno delo. Iz pogovora je bilo razbrati, da nastaja spet nekaj novega, gotovo v slogu, kakršen je značilen zanj.

Ida Robnik

Literarno-pevski večer pri Mihaeli

Ida Robnik

Člani Literarnega društva Slovenj Gradec se radi družijo pri svoji članici Mihaeli Lenart v Radušah. Tokrat, 14. novembra letos, so v goste povabili tudi nekaj članov iz društva Beseda Dravograd in pevsko skupino Rute. Prijazno in toplo okolje v tradicionalni kmečki hiši ob krušni peči daje ustvarjalni navdih za interpretacijo objavljene proze in poezije.

Jani Rifel, prvi na desni, je predstavil svoje zadnje delo *Razglednice*.

Milena Cigler, vajena nastopanja, je prebrala eno Janijevo Razglednico in črtico Ivana Rusa.

Gostiteljica Mihaela Lenart je prebrala odlomek svoje črtice iz Zbornika slovenjgraških upokoencev.

Glasbeni del večera je dopolnil Janez Lenart, gospodar Klančnikove kmetije, ki je zaigral nekaj narodnih.

Lepa beseda, domača pesem, polna miza, kaj bi si človek še žele!

Hvala, Mihaela!

Vokalna skupina Rute je prepevala ljudske pesmi.

Predstavitev Ivanke Hergold

Milena J. Cigler

Dne 20. 11. 2015 je bila v knjižnici Ksaverja Meška Slovenj Gradec predstavitev pesnice, pisateljice, prevajalke in esejistke Ivanke Hergold.

Rojena je bila leta 1943 pod Kremžarico v Šmartnem na Legnu pri Slovenj Gradcu. Po končani osnovni šoli je obiskovala Gimnazijo Ravne na Koroškem, po njej pa se je vpisala na ljubljansko univerzo, in sicer je študirala slovenščino in angleščino.

Skoraj vse odraslo življenje je preživela v Trstu. Poučevala je na šolah s slovenskim učnim jezikom.

Pisala je novele in črtice ter eseje, objavljala je v zamejskih revijah ter *Primorskem dnevniku*, njeno najpomembnejše prozno delo v knjižni obliki je roman *Nož in jabolko*, ki naj bi bil avtobiografski.

Po njeni smrti leta 2013 se kopičijo priznanja, a žal vsa posthumno. Tako je slavistično zamejsko društvo Trst-Videm-Gorica pred kratkim izdalo zbornik, v katerem so večinoma zbrani referati z

Ivanka Hergold

lanskega simpozija na Opčinah. Takrat so številni pisatelji, literarni kritiki z osebnimi pričevanji in znanstvenimi sestavki proučili življenje in delo Ivanke Hergold.

Profesor Andrej Makuc je na predstavitvenem večeru povedal, da je ob 50-letnici gimnazije Ravne na Koroškem bila navzoča tudi Ivanka Hergold, ki je prebrala črtico, v kateri je obudila spomin na profesorja dr. Sušnika in druge profesorje. Dr. Sušnik ji je posojal knjige in jo spodbujal k branju, ker je v njej videl talentirano osebo.

Hergoldova je avtorica *Sanjske knjige*, ki jo je napisala pod psevdonimom Irving Harom. To je ugotovil njen partner Marko Kravos.

Na predstavitvi so prebrali nekaj odlomkov iz romana *Nož in jabolko*, v katerem se prepletajo sanje in umetniška domišljija in katerega glavna oseba je Herta Jamnik. Najbolj se me je dotaknil odlomek, v katerem je Herta telefonirala domov bratu. Roman je zasnovan po principu romana *En dan v življenju* Ivana Denisoviča, torej gre za en dan Herte Jamnik. Priporočam v branje!

Sreča je nekaj notranjega in ne zunanjega, zato ni odvisna od tega, kar imamo, temveč od tega, kar smo.

(Henry von Dyke)

Občanom Občine Podvelka in bralcem Viharnika želim vesele božične praznike in srečno 2016!

Anton KOVŠE,
Župan Občine Podvelka, s sodelavci

VOŠČILO

Na vrata trka novo leto,
ga pričakujemo napeto,
si seveda vsi želimo,
da ga zdravi preživimo.

Z optimizmom zremo že naprej,
morda bo bolje kot doslej?

Vsi skupaj upamo močno,
da če bo mir, ljubezen, pa bo šlo.

VESEL BOŽIČ IN SREČNO 2016!

Irma Marija Zajc

Župan Občine Muta želi vsem občankam in občanom koroških občin doživeto, zdravo in veselja polno novo leto 2016.

Mirko Vošner, župan

Spoštovane občanke in občani, naj bodo prihajajoči prazniki srečni in polni topline, novo leto pa naj Vam prinese novih upov in moči ter naj izpolni naša pričakovanja.

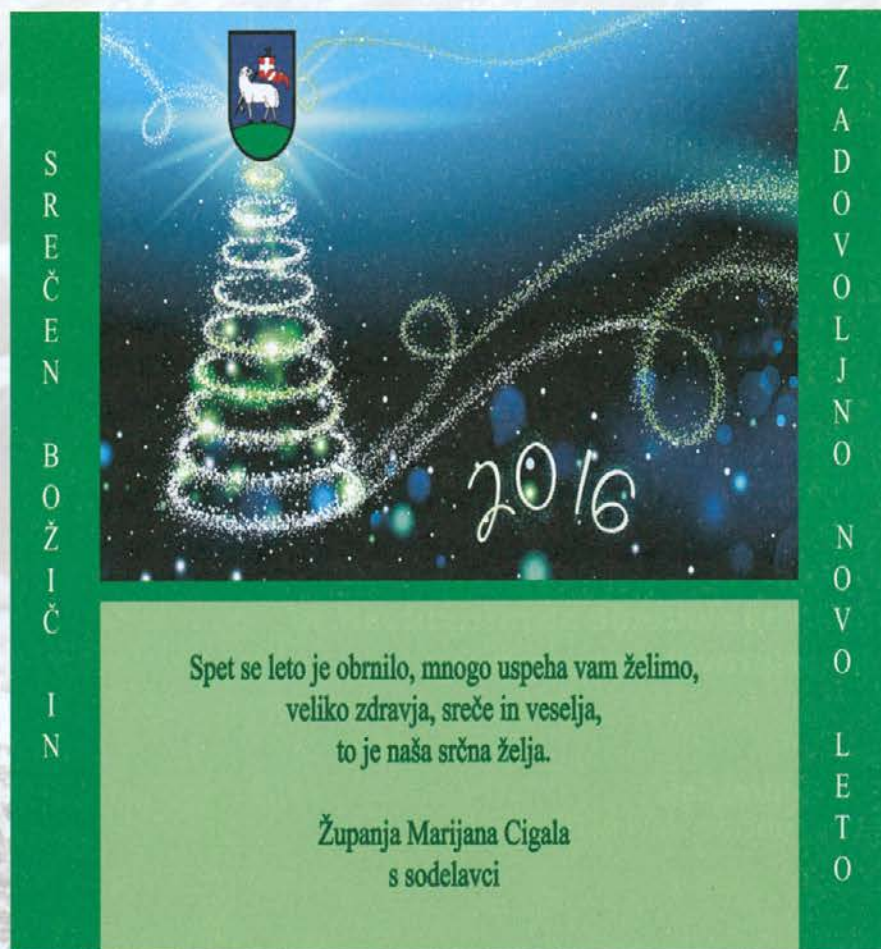
Vse najlepše v letu 2016 Vam želi

župan Občine Mežica
Dušan KREBEL
s sodelavci!

Občankam in občanom Občine Mežica
pa čestitamo tudi ob 26. decembru,
dnevu samostojnosti in enotnosti.

LIONS klub Slovenj Gradec želi vsem bralcem VIHARNIKA in tistim, ki pomagajo pomoči potrebnim, SREČNO NOVO LETO in vesele praznike.

SREČNO NOVO LETO

Sreče vam želim,
Rekla vam bi
Enako za božič,
Čestitala vam bi.
Naj misel v srcu
Ostane vse dni.

Naj vam misel
Ob letu se izpolni,
Veliko veselja
Ob letu tem.

Leto, ki se izteka,
Enako je kot prej,
Tokrat le številko
Obrnemo naprej.

Snežana Nabernik

OBČINA RAVNE NA KOROŠKEM

Praznični čas je čas upanja in pričakovanj.

Občankam in občanom, občinskemu svetu in drugim sodelavcem se iskreno zahvaljujem za plodno sodelovanje v letu 2015.

Še naprej se bomo trudili za uresničitev zastavljenih ciljev.
Vsem skupaj želim

VESELE PRAZNIKE, ZDRAVJA IN SREČE V LETU 2016!

Župan
dr. Tomaž Rožen

V imenu občinskega sveta, uprave ter v svojem imenu vsem bralkam in bralcem Viharnika želim mirne in lepe božične praznike, v letu 2016 pa vse najlepše, obilo zdravja, sreče, osebnega zadovoljstva, medsebojnega razumevanja in dobrega sodelovanja. Prijetno praznovanje in na svidenje na prireditvah, ki smo vam jih pripravili v decembru.

Andrej Čas,
župan Mestne občine Slovenj Gradec

Foto: Polona Mihčič

**OBČANKAM IN OBČANOM
ŽELIMO MIRNE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN OBILO SREČE IN USPEHOV
V NOVEM LETU 2016**

ŽUPAN OBČINE RIBNICA NA POHORJU
Srečko Geč s sodelavci

DRAGE OBČANKE IN OBČANI!

**V PRAZNIČNIH DNEH NAJ VAS
SPREMLJAJO MIR, ZADOVOLJSTVO,
SREČA IN UPANJE.**

**NAJ BO NOVO LETO 2016
OBDARJENO Z LJUBEZNIJO IN
PRIJATELJSTVOM,
POLNO DROBNIH PRESENEČENJ IN
PRESENETLJIVIH RADOSTI.**

ŽUPANJA OBČINE ČRNA NA KOROŠKEM
mag. ROMANA LESJAK
S SODELAVCI

Foto: Polona Mihčič

Dragi prijatelji, bralci Viharnika in vsi, ki nas podpirate v naših prizadevanjih pri gojitvi in ljubezni do malih živali, Vam vsem želimo SREČNO, zdravo prihajajoče novo leto 2016.

Uspešno in veselo pri vzreji živali. Posebej pa še lušno v medsebojnih odnosih!

**Lep gojiteljski pozdrav!
 Društvo gojiteljev malih živali
 na Koroškem**

Dušan Grobelnik, predsednik

**Modrost, pogum in sočutje so
 vrline, ki plemenitijo ljudi.
 Modrost nam razblinja dvome,
 pogum nas vodi čez prepreke,
 sočutje pa je zavedanje, da je vse
 minljivo. Oplemenitimo življenje v
 letu 2016!**

Bojan Borovnik,
 župan občine Mislinja,
 s sodelavci

POLNOČ

Polnoč je ura že odbila,
 vsi so v cerkev že odšli,
 tam se veselijo
 lepih prazničnih dni.

Prižgali so svečke za želje,
 da mir povsod bi bil,
 da lačnih ne bi bilo,
 le toplino srca vsak
 zares bi čutil.

Naj zasveti žarek upanja
 prav za vse ljudi sveta,
 ni važno, kakšen si in kdo si,
 bodimo zmeraj srečni vsi.

Zlatko Škrubej

Baby-boom

Obeležili že 70 smo let, ko se vojna vihra je končala,
 med drugim tudi nam Slovencem je svoboda zlata zasijala.
 Začela so se težka leta z obnovo domovine,
 na tisti čas ponosni smo, ohranili lepe smo spomine.

V smislu generacijskem se pa začel je baby-boom,
 tudi v tej zadevi bil potreben je pogum –
 mesecev devet po dnevu zmage sem rodil se jaz,
 še danes mi se mal' pozna takratni pustni čas!

Po končanem šolanju se vključili smo v delo,
 takrat se pravzaprav za nas vse skupaj je začelo!
 Začeli smo graditi standard svoj, ustvarjati družine,
 odraščali so naši nam otroci, vse res hitro mine.

Mnogi na poklicni poti svoji so ustvarili uspešno kariero,
 z dosežki svojimi pa trajno obogatili področje marsikatero.
 Ustvarjalna leta b'la so plodna: marsikdo je že (pra)ded, babica al'
 stric;
 ah, zdaj sem se zafrknil – na stric se rima vic!

Gotovo lahko rečemo, da je baby-boom generacija bila uspešna,
 življenje naše vsaj še nekaj časa naj tako lepo poteka!

Ivan Lipovšek

